

ZBERATEĽ[®] 2005

9

Ročník XI.
Cena 49 Sk

ISSN 1335-8693

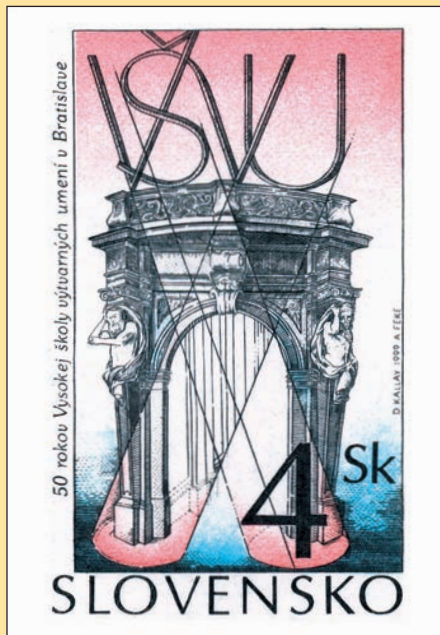
MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Ruže na polskej výšivke (5)

Z noviniek našich
susedov

Horská železnica
v Rakúsku (7)

Znáмка k 50. výročiu VŠVU – ovocie spolupráce pedagóga a študenta (8-9)

Ožije
slovenská
filumenistika?
(24-25)

Ukážka z aukčných
materiálov: NZ63N
– nezúbkovaná
dvoj páska z emisie
DEŤOM 1941,
overená

**17. PÍSMNÁ
AUKCIA FIRMY
ZBERATEĽ**

AUKČNÝ KATALÓG UŽ BUDÚCI MESIAC

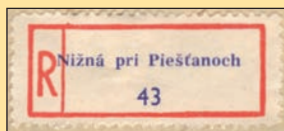
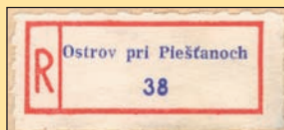
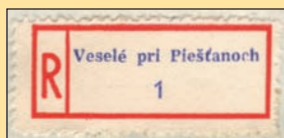

1905-2005 Salon international de l'automobile Genève

História a budúcnosť automobilových konštrukcií – 100 rokov Ženevského autosalónu (23)

Ófsetové známky 60-tych rokov (34-35)

Nový dizajn SIM kariet pre Easy spoločnosti T-Mobile (14-16)

R-nálepky ako súčasť dokumentárnej zbierky – Malá škola filatelie (12-13)

Vážení čitatelia,

dovolenkové obdobie pomaly ale iste končí, školské povinnosti sa začínajú. Mnohí spomínajú na príjemne prežitú chvíľu doma alebo v zahraničí. Filatelisti však budú ešte dlho spomínať na významného a fundovaného odborníka, znalca, porotcu, vystavovateľa, publicistu a zväzového funkcionára, pedagóga a vedeckého pracovníka doc. Ing. Jozefa Tekela, DrSc., ktorý nás 21. augusta predčasne opustil. Jeho všestranné pôsobenie vo filatelii si pripomíname nekrológom M. Bachratého.

V redakcii sme sa už prispôbili tempu, ktoré si vyžiadalo skracovanie termínov vydávania časopisu, a ktoré nám umožnia podávať aktuálnejšie informácie, vám, zberateľom. Za pochopenie

K septembrovému číslu Zberateľa

a pomoc patrí podakovanie celej redakčnej rade, a najmä príspevateľom, ktorí dodržiavajú dohodnuté termíny dodávania príspevkov.

Dovolenkové obdobie poznamenalo aj emisnú činnosť Slovenskej pošty, keď podľa plánu by nasledujúca emisia (Technické pamiatky) mala vyjsť 22. 9. 2005. Dúfame, že nás svojim vyhotovením príjemne prekvapí. Slovenská pošta sa koncom augusta prezentovala na filatelistickom veľtrhu v talianskom Riccione, vydala poštový lístok s prílohou a používala kašet. Bližšiu informáciu priniesieme v nasledujúcom čísle.

Aj po prázdninách pokračujeme úspešným seriálom Štefana Plišku Malá škola filatelie už svojím 21. pokračovaním, keď školíte dáva možnosť výberu, čo a ako zbierať.

Publikujeme aj záverečnú časť zaujímavého príspevku R. Fischera, býv. ved. oddelenia známkovej tvorby Federálneho ministerstva spojov o tlači čs. známok v 60-tych rokoch ofsetovou technikou, keď uvádzané fakty súvisia aj s ich návrhmi nášho známeho umelca a tlačou známok v Bratislave. Predpokladáme, že vo výmene príspevkov so Spravodajcom Komisie československej známky pri SČF budeme pokračovať.

Z obsahu augustového čísla ešte spomenieme: V rubrike Z novinek našich susedov V. Kučera predkladá ich prehľad za posledné obdobie. 100 rokov ženevského autosalónu približuje I. Lužák. V seriáli o našich tvorcoch poštových známok A. Paulinyová nás oboznamuje s tvorbou A. Fekeho, mladého slovenského umelca. Prinášame tiež príspevok z oblasti poštovej histórie (D. Evinic) a M. Gerec opäť otvára Okienko špecialistu. Numizmatikov iste zaujme príspevok o náleze byzantskej mince v Sv. Juri. Telekartistom, a možno nielen im, M. Jobek v ďalšej časti MOT približuje prechod spoločnosti EuroTel na T-Mobile. A. Urminský prináša výber pohľadníc zobrazujúcich plte a pltníctvo. V. Kučera 2. časťou pokračuje v seriáli o známkach Nového Zélandu v súvislosti so 150. výročím ich vydávania. A potom sú tu tradičné rubriky o našich nových pečiatkach, tiež rad drobných zaujímavostí a ďalšie pokračovanie našej súťaže. Septembrová ponuka firmy Zberateľ prináša mnohé priťažlivé námety. Snáď vás zaujme. Nemožno nespomenúť tiež prílohu dnešného čísla, ktorú tvorí cenník Československa 1945-1992, ktorý je zároveň platným cenníkom firmy Zberateľ na nasledujúce obdobie.

Želáme si, aby vás v obsahu tohto čísla opäť niečo upútalo a spríjemnilo voľné chvíle a aby si časopis aj naďalej zachoval vašu priazeň.

Vaša redakcia

ZBERATEL'

Ročník XI. - 2005 • Číslo 9 • Cena 49 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z novinek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (3-7)
- **Š. Pliško: Malá škola filatelie (21)** – Čo a ako zbierať? / Short course of philately – What and how to collect? / Grundschule der Philatelie – Wie und was sammeln? (12-13)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (89)** / Short column of a phonecard collector / Kurz über die Telephonkarten (14-16)
- **D. Evinic: Obnovovanie práce pošty v Budapešti v januári 1945** / Restoration of postal service in Budapest in January 1945 / Erneuerung des Postamtbetriebs in Budapest in Jänner 1945 (18)
- **J. Hunka-M. Budaj: Mimoriadna byzantská minca zo Sv. Jura** / Extraordinary Byzantine coin from Sv. Jur / Auserordentliche Bysantinische Münze aus Sv. Jur (20-21)
- **I. Lužák: 100 rokov Ženevského autosalónu** / 100 years of motor show in Geneva / 100 Jahre des Genfautosalons (23)
- **V. Gajdoš: Quo vadis, slovenská filuménistika?** / Quo Vadis, Slovak philumeny? / Quo vadis, slowakische Filumenie? (24-25)
- **A. Urminský: Plte na pohľadniciach** / Rafts on picture postcards / Flosse auf den Ansichtskarten (26-27)
- **V. Kučera: Objavovanie a hľadanie súvislostí na známkach Nového Zélandu (2)** / Searching and discovering links on stamps of New Zealand / Entdeckungen und Suchen nach Zusammenhängen auf den Briefmarken aus Neuen Zealand (28-30)
- **R. Fischer: Ofsetem k víťazství ocelotisku (3)** / Via offset to a victory of die-stamping / Durch Ofsetverwendung zum Sieg des Stichtiefdrucks (34-35)
- **Príloha: Cenník Československo 1945-1992** / Price-list Československo 1945-1992 / Preisliste Československo 1945-1992

ZBERATEL[®]

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Firma ZBERATEL, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 I ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Ďurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2005 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 490 Sk, s prílohami 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 922 Sk (740 Kč), s prílohami 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1086 (28 €), s prílohami 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zámořských krajín 1350 Sk (47 USD), s prílohami 1490 Sk (52 USD).

■ **Zasielanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo na CD. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevýžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 09/2005:**
Redakčná uzávierka 25. augusta 2005
Do tlače zadané 31. augusta 2005
Dátum vydania 6. septembra 2005

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začiatého riadku inzerátu je 20 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predloh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdzkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEL

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEL, Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál
- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov
- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280 BIC: GIBASK BX

➔ Oznamy firmy ZBERATEL

Od 1. marca 2005 sme na Račianskom mýte 1/D v rovnakých otváracích hodinách ako doteraz.

☎ **novej predajne 0911 250 149, e-mail zberatel@chello.sk**

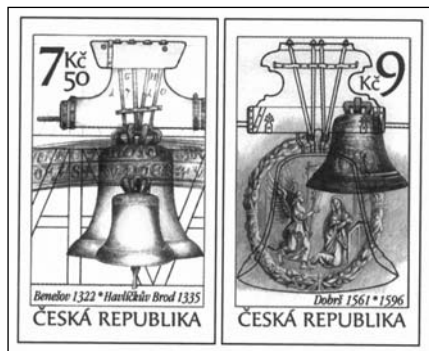
Redakcia Zberateľa je na pôvodnej adrese Račianska 17, ☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk návšteva redakcie v utorok 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod. Iný termín po dohode.

Z NOVINEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

Pamiatky umeleckého remesla – zvony

Takmer päťtisíc rokov sprevádzajú náš každodenný život hlasy zvonov. Aj keď sú väčšinou skryté pred našim pohľadom, odmeriavajú nám čas, oznamujú príchod sviatkov, bijú na poplach, volajú k modlitbám, sprevádzajú človeka i na jeho poslednej ceste. Ich hlas sa počas tisícročia nezmenil a vzbudzuje v nás rovnaké emócie ako v našich predkoch. Ani tvarom sa zvony od seba nelíšia a nezmenilo sa ani prastaré zvonárske remeslo. Zvony sa odlievajú z bronzu rovnakým spôsobom ako kedysi. Zvon sa rozozvučí v mnohých rôznych a nerovnako znejúcich tónoch, ktoré musia spolu harmonicky zaznievať. Okrem

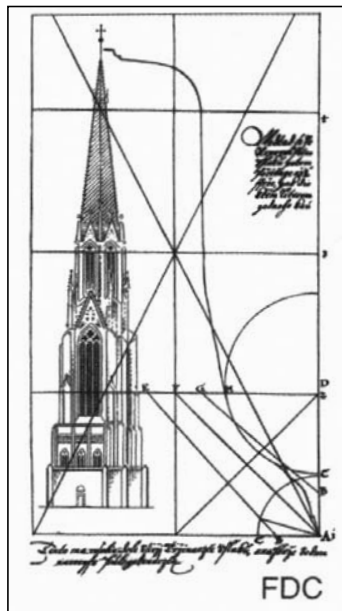

hudobnej stránky majú zvony dôležitú i stránku výtvarnú; sú na nich nápisy a cenná reliéfná výzdoba.

Na známke hodnoty 7,50 Kč je zvon zo zvonice v Benešove z r. 1322 a zvon zo zvonice dekanského kostola v Havlíčkovom Brode, asi z r. 1335. Tieto dva zvony reprezentujú najstaršie pamiatky zvonárskeho remesla na území Českej republiky.

Na známke 9 Kč sú dva zo súboru renesančných zvonov z r. 1561 a 1596. Sú zavesené v románskom kostolíku v obci Dobruška na Šumave.

Na tretej známke emisie hodnoty 12 Kč sú zvony z domu sv. Václava

v Olomouci, ktoré sú dielom nemeckého zvonára Seltenhofera z roku 1827.

Trojznámková emisia, ktorej autorom je Jan Kavan a rytcom Rudolf Cigánik, bola vyrobená rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou a má dátum vydania 7. 9. 2005. Súčasťou emisie sú aj tri FDC, ktorých rytiny vyhotovil Bedřich Housa.

(podľa podkladov Českej pošty -pem-)

Maďarsko

So sloganom „Moje známky“ maďarská pošta ponúka verejnosti čoraz viac emisií s možnosťou prítlače obrázku podľa želania zákazníka. Takáto známka s nominálnou hodnotou 50 Ft bola najnovšie vydaná 9.

6. 2005 pri príležitosti otvorenia 5. Divadelného stretnutia v meste Pécs. Na známke podľa návrhu P. Bérkyho je divadelné javisko s oponou a postavou herca (herečky?). Každá známka má kupón určený na prítlač. Emisia má názov Moja divadelná známka a bola vydaná v PL

s 25 známkami + 25 kupónmi. Ako býva zvykom, emisie personalizovaných známok sú vydávané aj ako PL s vopred potlačenými kupónmi. Bolo to aj tomto prípade, lenže teraz v desiatich variantoch s portrétmi hercov. Takže zberatelia musia za kompletnú emisiu vynaložiť „nekresťanské“ peniaze. Na tejto skutočnosti nič nemení ani fakt, že vydavateľ z každého predaného PL venuje 500 Ft na charitatívne ciele, na podporu sociálne odkázaných a starých hercov.

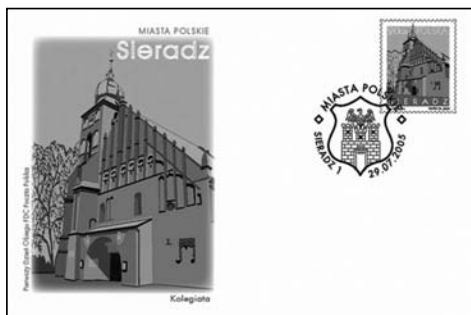
Poľsko

Poľská pošta v populárnom emisnom rade Poľské mestá známok nominálnej hodnoty 2,20 Zl vydanou 15. júna 2005 prezentuje mesto **Sopoty**. Mesto leží na pobreží Baltského mora v bezprostrednej blízkosti mesta Gdaňsk. Prvá zmienka o rybárskej obci s názvom Sopót siaha do 13. storočia. Neskôr sa v tejto lokalite objavujú liečebné pramene, budujú liečebné zariadenia

a aj vďaka krásnej okolitej prírode sa Sopoty stávajú letoviskom bohatých obyvateľov Gdaňska. V roku 1901 Sopoty získali mestské práva a stávajú sa čoraz populárnejším turistickým, ale aj ekonomickým, spoločenským a kultúrnym strediskom. V meste má sídlo Gdaňská univerzita, expozitúra oceánologickeho ministerstva, Prímorské divadlo a slávny amfiteáter Lesná opera, kde sa od roku 1961 každoročne koná známy medzinárodný piesňový festival. Znáмка, navrhnutá Mariou Dziekańskou, zobrazuje výhľad na široké Baltské more, pláž a nábrežie. Vydaná bola v TL po 100 ks známok v náklade 1,3 mil. kusov.

Znáмка nominálnej hodnoty 20 gr. vydaná 29. 7. 2005 v emisnom rade Poľské mestá je venovaná mestu **Sieradz**. Je to jedno z najstarších poľských miest, ktoré už v 11. storočí existovalo ako stredoveké mesto so správnym obvodom. Svoje prestížne postavenie počas vojnových ťažení stratilo a bolo takmer úplne zničené. Koncom 18. storočia bolo mesto rekonštruované a obnovené boli aj mnohé historické pamiatky. Na

známke (aj FDC) je vyobrazené priečelie nadačného kostola Všetkých svätých, považovaného za jeden z najvýznamnejších stavebných monumentov mesta. Výtvorné návrhy emisie vyhotovila Maria Dziekańska. Náklad známky bude stanovený podľa potrieb poštovej prevádzky, prvá časť nákladu je 1 mil. známok.

V roku 2005 Poľská pošta vydaním 4-známkovej príležitostnej emisie (hodnoty známok 1,30, 2,00, 2,20 a 2,80 Zl) pripomenula **200. výročie založenia Národného múzea v meste Wilanów**. Známkami boli vydané 21. 6. 2005 súťažou na hárčeku v náklade 600 tisíc kusov. Múzeum založil v roku 1805 S. K. Potocki v priestoroch zámku, ktorý sa vyznačuje krásnou architektúrou a nádhernými záhradami. Múzeum patrí v Poľsku medzi najstaršie kultúrne ustanovizne tohto druhu. Múzeum tvorí viacero častí s exponátmi zo 16. až 19. storočia. V roku 1968 bola expozícia múzea rozšírená o múzeum

plagátu, ktoré sa nachádza v bývalej jazdiarni. Je to prvé múzeum plagátu na svete. Na známkach sú vyobrazené exponáty múzea: Portrét Stanislava Kostku Potockého (1781) od J. L. Davida (známka 1,30 Zl), vínový pohár zo 17. storočia (2 Zl), porcelánová soška Dievča s kvetinami (2,20 Zl) a hodiny s Jasonom (2,80 Zl). Na hornej časti háčeka je pohľad na priechelie a nádvorie zámku, na okrajoch háčeka sú vyobrazené ešte ďalšie štyri exponáty múzea. K emisii boli vydané dve FDC s dvojicami známkou a dopĺňujúcimi farebnými fotografiami na obálke s pohľadom do zámockých komnát. Autorom výtvarných návrhov emisie je Janusz Wysocki.

Emisná činnosť Poľskej pošty nevynechala príležitosť vydať emisiu známkou k **Majstrovstvám sveta v ľahkej atletike – HELSINKI 2005**, ktoré sa uskutočnili 6. až 14. augusta 2005 v hlavnom meste Fínska. Vo

fínskej metropole sa majstrovstvá sveta uskutočnili už pred 22 rokmi (1983), ktoré boli pre poľskú atletiku mimoriadne úspešné. Zlatú medailu získal Z. Hoffman v trojskoku a E. Sarul vo vrhu guľou. Srebrnú medailu získal B. Maminski v prekážkovom behu na 3 000 metrov a bronzovú medailu získal Z. Kwasny v hode kladivom. Tieto poľské „medailové“ atletické disciplíny z roku 1983 boli zvolené ako námety na štyri známky tohtoročnej emisie k majstrovstvám sveta. Mária Dziekańska ich zobrazila na dvoch známkach s nominálnou

hodnotou 1,30 Zl a dvoch známkach hodnoty 2,00 Zl. Vydané boli 8.8.2005 na malých PL so 4 známkami v náklade po 500 tis. kusov známkou.

Dňa 15. júla 2005 Poľská pošta vydala príležitostnú emisiu s názvom **Ruže na poľskej výšivke**. Emisiu tvoria štyri hodnoty – známka 1,30 Zl (náklad 4,1 mil. ks), známka 2,00 Zl (1,6 mil. ks), známka 2,20 Zl (1,6 mil. ks) a známka 2,80 Zl (1 mil. ks). Ruže patria medzi najkrajšie a najobľúbenejšie kvety, ktorými ľudia prejavujú svoje pocity k svojim blízkym a nachádzajú zľúbenie v ich voni, tvare i farbe. S ružami sa môžeme stretnúť na rôznych umeleckých dielach, keramike, šperkoch i ako ozdobným prvkom na mnohých úžitkových predmetoch. Vďačným motívom sú aj na predmetoch ľudového umenia. Štyri poľské známky zobrazujú ruže na ľudových výšivkách, ktoré boli vyhotovené rôznymi technikami v rôznych regiónoch Poľska. Ako autorky návrhov sa pod emisiu podpísali Alzbieta Skrzypeková a Magdalena Malczyńska. Známky boli vydané v PL po 20 ks známkou.

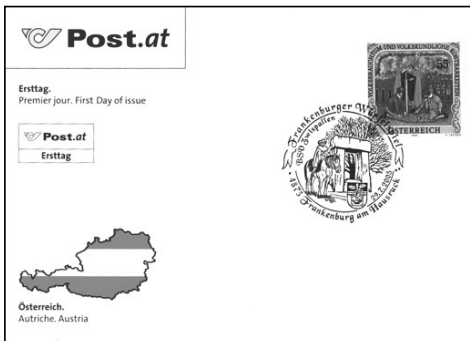
Ukrajina

Ukrajinská pošta 16. júla 2005 vydala ďalšiu známku emisného radu Regióny Ukrajiny. Tento raz je známka hodnoty 45k venovaná **Ivano-Frankivskému regiónu**, ktorý sa nachádza v priestore medzi mestami Lvov a Užhorod. Región má takmer 14 tisíc kilometrov štvorcových, v 39 mestách a vyše 700 obciach žije takmer jeden a pol miliónov obyvateľov. Znáмка má tradičnú

grafickú úpravu – prináša mapu, erb, charakteristickú architektúru a prírodu. Autorom výtvarného návrhu je Olexsandr Kalmykov. Znáмка bola vytlačena ofsetom v TL po 35 ks známkou.

Háček vydaný 28. 7. 2005 je venovaný prírodným krásam Ukrajiny a jej ochrane. Háček rozmerov 130 x 83 mm zobrazuje **štyri druhy fauny z Karadagskej prírodnej rezervácie**. Háček tvoria štyri známky – známka hodnoty 45 k so sokolom šedým (*Falco cherrug*), známka hodnoty 70 k s motýľom (*Ascalaphus macaronius*), známka hodnoty 2,50 grn s delfínom skákavým (*Tursiops truncatus ponticus*) a známka hodnoty 3,50 grn s kunou skalnou (*Martes foina*). Karadagská prírodná rezervácia sa nachádza na Krymskom polost-

rove s veľkolepými pobrežnými útesmi zo zvetranej lávy starovekých vulkánov. Autorom výtvarných návrhov emisie je Hennadij Kuznietzov. Zaujímavé je, že každá zo štyroch známok v hárčku má iný rozmer.

Rozvoj v oblasti **informačných technológií** napreduje mľovými krokmi, a preto sa jej v každej krajine venuje mimoriadna pozornosť. Ukrajina to prezentovala aj vydaním príležitostnej známky k svetovému summitu k tejto problematike, ktorý sa konal tohto leta v Tunise. Obraz známky, okrem názvu krajiny a nominálnej hodnoty 2,50 grn, tvorí emblém podujatia s názvom v ukrajinskom a arabskom jazyku. Autor grafickej úpravy V. Vasilenko, tlač na PL s 12 známkami (3 x 4), náklad 200 tisíc známok.

Rakúsko

Na známkach emisného radu Ludové zvyky a folklórne klenoty Rakúska pošta priniesla už mnoho zaujímavých obrazov z tradícií a zvyklostí jednotlivých regiónov Rakúska. K nim 29.7.2005 pribudla známka hodnoty 0,55 € vydaná pod názvom **Frankenburgské hry s kockami – Horné Rakúsko**. Na známke je záber z ľudového predstavenia, ktorého aktérmi na javis-

ku pod šírým nebom je celkom 400 účinkujúcich - nehercov. Publiku ponúkajú nádhernú činohru, dramaticky spracované hodnoverné historické udalosti. Tieto predstavenia sa hrajú počnúc rokom 1925 každý druhý rok a ich námetom sú dramatické udalosti z hornorakúskeho regiónu, ktoré sa udiali v 17. storočí poznačenom tridsaťročnou vojnou (1618 do 1648), konfliktami, nepokojmi i povstaniami. Po potlačení jedného povstania vrchnosť odsúdila na smrť 36 vodcov povstania a zároveň 18 z nich dala milosť. O tom, kto bude popravený a kto zostane na žive, rozhodovali dvojice odsúdených medzi sebou hrou s kockami... Autorom výtvarných návrhov emisie je Maria Schulz, rytiny vyhotovil Kurt Leitgeb. Znáмка bola vydaná v náklade 700 tisíc kusov.

Na rakúskej poštovej známke sa objavila ďalšia legendárna postava **automobilových pretekov Formula 1 – Niki Lauda**, plným menom Andreas Nikolaus Lauda. Narodil sa 22. 2. 1949 vo Viedni a už ako veľmi

mladého ho zaujímal šport. Jeho záujem sa začal sústreďovať na motorizmus a svoju pretekársku kariéru začal závodmi cestných automobilov. Na pretekoch F 1 sa objavil v roku 1971 na stroji Ford, neskôr na stroji BRM a potom na stroji Ferrari 312T. Na posledne menovanom stroji získava v roku 1975 titul majstra sveta. Jeho pretekárske úspechy prerušila havária na nemeckom okruhu Nürnburging v roku 1976. Jeho Ferrari vrazilo do skalnej steny, s jeho vozom kolidovalo niekoľko za ním idúcich áut, v demolovanom Ferrari sa vznietil benzín a z horiaceho vraku Laudu vyslobodili v bezve-

domí a s veľmi ťažkými popáleninami. Vďaka jeho neuveriteľne silnej vôli a najlepšej zdravotníckej starostlivosti sa Laudovi podarilo prežiť a za 6 týždňov po havárii už sedel vo svojom vozidle na pretech F 1 v Monze. Stručne z ďalšej kariéry Niki Lauda: V roku 1977 získava druhý titul majstra sveta, v roku 1979 prerušuje pretekánie a zakladá leteckú spoločnosť AIR LAUDA, v roku 1982 sa vracia na pretekársku dráhu F 1 a jazdí za tím McLaren a v roku 1984 korunuje svoje pôsobenie na F 1 získaním tretieho titulu majstra sveta. Známkou hodnoty 0,55 € bola vydaná 13. 9. 2005 v náklade 700 tisíc kusov. Autorom výtvarných návrhov emisie je Charly Frei.

Na rakúskych poštových známkach sa často stretávame s prepisom umeleckých diel mnohých významných maliarov. Rakúska pošta vydala 21. 9. 2005 háreček so známkou hodnoty 2,10 € s obrazom **Egona Schieleho Blok domov** v ryteckom prepise Wolfganga Seidla. Egon Schiele sa narodil 12. 6. 1890 v meste Tulln v Dolnom Rakúsku. Už na reálnom gymnáziu prejavil

svoj maliarsky talent a jeho profesor podporil jeho cestu na akadémiu výtvarného umenia. Po dvoch rokoch štúdia s priateľmi zakladá „Skupinu nového umenia“, dosahuje prvé úspechy, v roku 1910 opúšťa Viedeň, pôsobí v Českom Krumlove v južných Čechách a v Neulengbachu. Tu údajne zneužil maloleté dieťa a musel ísť do väzenia. V roku 1912 je však opäť vo Viedni a intenzívne sa venuje malovaní. Umiera na celosvetovú ničivú „španielsku chrípku“ 31. 10. 1918, tri dni po smrti svojej manželky. Schiele sa stal slávnym najmä svojimi expresionistickými portrétmi a aktami, ale aj obrazmi iných žánrov. Vo svojich dielach hovorí o utrpení, samote, mladosti, starobe, erotike i umieraní. Veľkú časť svojej tvorby venoval aj námetom miest a krajiny. Na známke zobrazený obraz je zo zbierky viedenského Leopold Museum (zakladateľ múzea prof. Rudolf Leopold).

Rakúska poštová známka vydaná 30. 9. 2005 pripomína otvorenie **Montafonskej železnice**, ktoré sa usku-

točnilo pred 100 rokmi. Táto železničná trať sa nachádza v jednej z najkrajších horských oblastí Vorarlbergu, neďaleko hraníc so Švajčiarskom a Lichtenštajnskom. Trinásť kilometrov dlhá trať vedie z Bludenzu cez pohorie Montafonen do Scharnsu. Výstavba trate sa uskutočnila za veľmi krátky čas - rok po udelení licencie. Slávnostné otvorenie premávky sa uskutočnilo 16.12.1905. Bola to prvá elektrifikovaná, normálne rozchodná trať v celej monarchii. Železnica viditeľne prispela k rozvoju priemyslu i turistiky v tejto časti krajiny. Na prevádzku železnice mali nepriaznivý vplyv prírodné pohromy a obe svetové vojny, ale po modernizácii v šesťdesiatych rokoch trať začala slúžiť na novej kvalitatívnej úrovni. Prispeli k tomu i moderné elektrické vozne typu ET 10.103, ktoré boli uvedené do prevádzky symbolicky v roku 60. jubileá trate - 20. mája 1965. Nové vlaky dnes trať absolvujú za 20 minút (pred 100 rokmi za 50 minút), ročne prepravujú 1,1 miliónov cestujúcich a približne 250 tisíc ton tovaru. Moderne, rýchlo, nekomplikované. Na známke vydané k storočnici Montafonskej železnice je elektrický vozň ET 10.103. Návrh známky vyhotovil Peter Sinaweil, rytinu Wolfgang Seidel. Má nominálnu hodnotu 0,55 € a vydaná bola v náklade 700 tisíc kusov. Zo zahraničných materiálov spracoval **V. Kučera**

KAŠETY SLOVENSKEJ POŠTY

Účasť Slovenskej pošty na významných filatelistických akciách v zahraničí dokumentujú aj nasledujúce dva kašety:

Z GALÉRIE MAJSTROV ZNÁMKOVEJ TVORBY

Klasická rytecká technika ocelorytiny učarovala Arnoldovi Fekemu už dávno pred príchodom na Vysokú školu výtvarných umení. V tomto pre neho charakteristickom záujme o klasickú ryteckú techniku nadväzuje prostredníctvom svojho pedagóga M. Činovského na líniu osobností slovenskej grafiky V. Hložník - A. Brunovský, pre ktorých tvorbu je charakteristické, popri kreativitve, dokonalé zvládnutie klasických grafických techník.

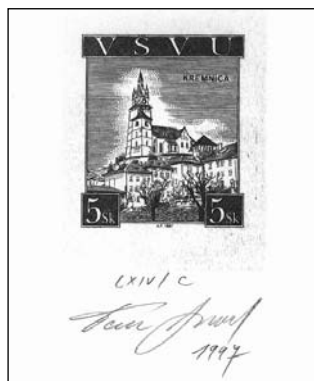
ARNOLD FEKE

grafik, rytec, tvorca poštových známok

Narodil sa v roku 1975. Pochádza z Moldavy nad Bodvou. V rokoch 1996 – 2002 študoval na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave na oddelení tvorby cenín a rytečstva u doc. Martina Činovského. Arnoldove prvé oceloryty sú známe už z polovice 90-tych rokov. Na jednej zo svojich z prvých výstav, ktorá sa konala v bratislavskej galérii TypoArs v roku 2002, spolu s tvorbou českého ryta Martina Srba predstavil už značne rozsiahlu oceloryteckú tvorbu i viaceré vydané známky i obálky prvého dňa. Venuje sa známkovej tvorbe a tvorbe exlibris, predovšetkým však ocelorytine. Žije a tvorí v Bratislave.

Technika ocelorytiny, ktorá patrí ku klasickým technikám umeleckej grafiky, sa v súčasnosti najčastejšie uplatňuje v ceninovej a známkovej grafike kvôli jej jedinečným a nenapodobiteľným umelecko-reprodukčným kvalitám.

Známková tvorba Slovenskej republiky nadviazala používaním tejto techniky na tradíciu a výsostné postavenie ocelorytiny v československej známkovej tvorbe. Svetoznáma pražská rytecká škola, ktorá sa stala pojmom na základe tvorby umeleckých osobností bývalého Československa grupujúcich sa okolo známkovej produkcie a získala pre túto techniku mnohé zahraničné ocenenia, má v súčasnosti tvorivých nasledovníkov. K nasledovníkom pražskej ryteckej školy môžeme zaradiť i Arnolda Fekeho, ktorý prostredníctvom pedagogického pôsobenia prvého slovenského ryta Martina Činovského nadväzuje na výtvarný odkaz a rozvíja dedičstvo klasickej grafickej techniky ocelorytiny. Je to práve technika ocelorytiny, ktorej sa Mgr. art. Arnold Feke venuje, a to tak vo svojej voľnej umeleckej tvorbe, ako aj v tvorbe ryteckých transkripcií pre poštové známky. Autor má za sebou už rad úspešných ryteckých realizácií na poštových známkach a spolu s nimi vydávaných obálkach prvého dňa vydania. Už počas štúdia na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave mu vyšli prvé poštové známky a rytiny obálok prvého dňa vydania (FDC). Medzi prvotiny patrí rytina FDC - portrét A. Kvasza (rok 1996), FDC emisie S. H. Vajanský (1997),

Jaskyne, rytina známky Medzinárodný rok starších ľudí (1999). Významná je taktiež známka 50. výročia VŠVU (1999), pre ktorú vytvoril rytinu v čase štúdia na tejto škole v spolupráci s pedagógom školy prof. Dušanom Kállayom. Nasledovali ďalšie rytiny i autorské návrhy známok, napríklad výplatná známka Rožňava (2000). Rytecké transkripcie poštových známok, ktoré vznikli na základe spolupráce dvoch autorov, autora výtvarného návrhu a autora ryteckého prepisu, sú tiež svedectvom vzájomnej spolupráce s M. Činovským, J. Balážom, K. Ondreičkom, R. Jančovičom a ďalšími výtvarníkmi. Vďaka tomu môžeme obdivovať pôvabné oceloryty i vytlačené známky. Spomeňme aspoň portrétnu známku

ku J. Baltazára Magina, prepis divadelného plagátu Vladislava Rostoku k divadelnej hre J. B. Moliéra Don Juan v emisnom rade „Europa“, rytinu známky Gymnázium Kláštor pod Znievom alebo známku venovanú BIB v roku 2001 s ryteckým prepisom ocenennej ilustrácie Petra Uchnára s témou Guliverových ciest a taktiež Rokokový betlehem na vianočnej známke roku 2001.

Diplomová práca Arnol-
da Fekeho predstavova-
la návrh a tiež i ryteckú
realizáciu známky, pres-
nejšie háččka so známkou
zobrazujúcou mine-
rál, pričom razantná ryti-
na uvoľnenejším rukopi-
som šrafúry zvyrazňuje charakteristické prvky minerálu.

Princíp zakomponovania miniatúrneho celku na pozadí veľkého detailu pôsobí esteticky účinne a predstavuje osobnostný prínos autora. Zaiste by sa pekne vynímala, v prípade že by ju Slovenská pošta zaradila do emisného plánu, i vo filatelistických zbierkach. Nateraz obdivujeme Fekeho rytiny FDC, z ktorých jedna - rytina k emisii Dobročský prales bola ocenená Cenou ministra

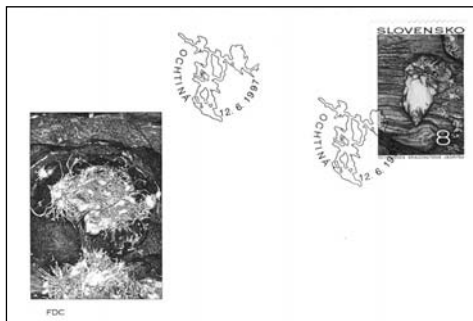
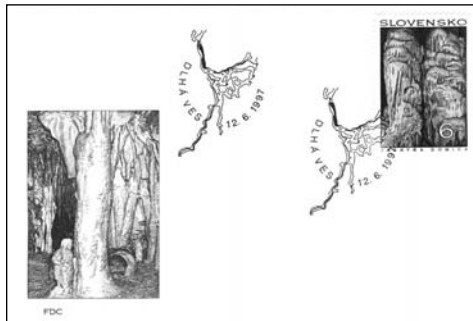
za minuloročnú ryteckú tvorbu. Z posledných Arnoldových rytín FDC poznáme emisiu Bratislavský mier. Spolu s obdivovateľmi ryteckej tvorby sa tešíme na emisiu Technické pamiatky s témou Historické železnice (plánované vydanie 20. 9. 2005), aby sme sa tak po dlhšom čase opäť mohli tešiť zo známkovej rytiny. Dôvodov na optimizmus je ešte viac, ak uvážime, že pre nasle-

dujúci emisný rok sa predpokladá vydanie viacerých emisií tlačenej ocelotlačou, medziinými i technikou viacfarebnej ocelotlače z plochých platin. V podaní A. Fekeho v emisii Umenie by to údajne mala byť vzácna archeologická pamiatka Moravianska Venuša.

Pohľad na tvorbu výtvarníka, grafika, rytača si možno obohatiť i poznaním autorských výtlačkov rytín, ocelorytov vytvorených podľa známych diel starých majstrov. Za pozornosť stojí najmä séria ilustrácií k bibliofilskému vydaniu Rúfúsovej básne Michelangelo. Ilustrácie sú miniatúrne rytecké transkripcie postáv Michelangelových nástenných malieb v Sixtínskej kaplnke vo Vatikáne. Ide o miniatúrne grafiky, ktoré nesú v sebe hodnoty súčasnej umeleckej tvorby i krásu umelecko-remeselného spracovania. Približujú nám pôvab starých rytín renesančných a barokových majstrov a súčasne sú umelcovou výpoveďou súčasnosti.

Antónia Paulinyová

Pražský veletrh Sběratel již po osmé

Letošní již osmý ročník mezinárodního veletrhu Sběratel se bude konat v Praze na Výstavišti v Holešovicích od 16. do 18. září (septembra). To je základní údaj, který musí znát každý filatelista, numismatik, sběratel telefonních karet nebo minerálů. Sběratel se už totiž stal největším sběratelským veletrhem ve střední Evropě a v posledních letech se už může srovnávat i s obdobnými akcemi jako jsou například v Německu nebo v Itálii.

Do konce července (júla) bylo na veletrh přihlášeno přes dvě stě vystavovatelů ze 42 zemí. Jako obvykle bude mít největší zastoupení filatelie a numismatika. V obou oborech do Prahy přijíždějí již tradiční vystavovatelé, ale každým rokem se objevují i noví. Letos se například poprvé v Praze představí pošty Itálie a San Marina a mincovny Holandska, Čínské lidové republiky, Rumunska, Španělska a Kamerunu.

Vrací se poštovní správy OSN, Portugalska, KLDK, Argentiny, Švýcarska, Kypru, Ruska, Austrálie a dalších zemí. Deset mincoven bude zastupovat rakouská firma Schoeller Münzhandel, chybět nebude ani Rakouská mincovna, Česká mincovna a Mincovňa Kremnica. Škoda jen, že veletrh stále nezajímá Slovenskou poštu.

Ve filatelii a numismatice bude samozřejmě vystavovat řada obchodníků a sběratelů. Z nových jmenujme alespoň Holandany Folkertse, Vogela a firmu World Coins International, Německý svaz aukcionářů poštovních známek, Jeana-Paul Andre z Francie, Münzhandlung Mandusic z Německa, slovenskou firmu Zberatel atd. Netřeba zdůrazňovat, že veletrhu se účastní všichni významní obchodníci z České republiky.

Také v oboru telefonních karet přibylí noví vystavovatelé. Poprvé se

vydá do Prahy největší asijský dealer telefonních karet Xu Wei z Číny a po několika letech se vrací Bruce Labentsoff z Japonska. Nebudou chybět ani obchodníci z Ruska, Německa, Slovenska, Turecka, Francie, Polska, Bulharska a dalších zemí.

Minerály a šperky z drahých kamenů reprezentují především čeští vystavovatelé, k nim se však přidávají prodejci z ruské Sibíře, Německa a Polska. Oživením

letos určitě bude účast kanadské firmy Cineimages s filmovými plakáty a se vším, co souvisí s filmy, velká expozice Kinder vaječ u firmy Baru z Brna a samozřejmě už tradiční program Klubu sběratelů kuriozit. Ten v pátek představí figurky, v sobotu modely automobilů a v neděli ukáže návštěvníkům jak sbírat balený cukr.

Veletrh doprovází několik výstav z oborů filatelie, numismatiky a drahých kamenů. Většina poštovních správ bude mít na stáncích příležitostně dopisnice a razítka.

Po loňské premiéře i letos se souběžně se Sběratelům koná veletrh Antikvariát, na kterém budou zastoupeny antikvariáty nejen z Prahy, ale i jižních Čech, Liberce, Plzně a z New Yorku. Na veletrh platí vstupenky ze Sběratele.

Mezinárodní veletrh Sběratel je pro veřejnost přístupný v pátek a v sobotu od 10 do 18 hodin, v neděli od 10 do 16 hodin. Jednodenní vstupenka stojí 60 Kč, zlevněná 20 Kč a permanentka na všechny dny 100 Kč.

Bližší podrobnosti o veletrhu si lze přečíst na www.sberatel.info.

jir

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK september 2005

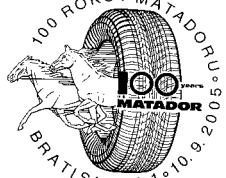
Poradové číslo, dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

Prinášame prehľad slovenských príležitostných poštových pečiatok, ktoré sa používali v mesiaci september 2005:

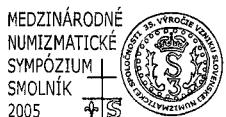
■ 3. a 4. 9. 2005 Lučenec 1: **MEDZINÁRODNÉ CYKLISTICKÉ PRETEKY OKOLO SLOVENSKA** • Roland Vass • čierna

■ 10. 9. 2005 Bratislava 1: **100 ROKOV MATADORU** • Drahomír Zobek • čierna

■ 10. 9. 2005 Bratislava 35: **RAČIANSKE VINOBRANIE** • čierna

■ 16. 9. 2005 Smolník: **MEDZINÁRODNÉ NUMIZMATICKE SYMPOZIUM SMOLNÍK 2005** • Ludovít Turčáni • čierna

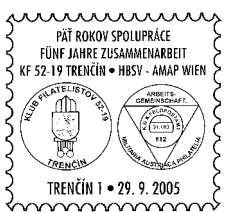

SMOLNÍK 16.9.2005

■ 24. 9. 2005 Čierny Balog: **INAUGURÁCIA POŠTOVEJ ZNÁMKY / ČIERNOHRONSKÁ ŽELEZNICA** • čierna

■ 29. 9. 2005 Trenčín 1: **PÄT ROKOV SPOLUPRÁCE / FÜNF JAHRE ZUSAMMENARBEIT / KF 52-19 TRENČÍN** • HBSV – AMAP WIEN • Jana Masárová, Jozef Korený • čierna

MÁTE SLOVO

Aj keď sa nevenujem zberateľstvu, občas si prečítam časopis Zberateľ, ktorý prináša informácie venované nielen zberateľstvu, ale aj iné zaujímavosti.

V článku Chorvátska fauna (Zberateľ č. 6, str. 23), venovanému chorvátskym známkam, ma zaujala jedna nepresnosť, ktorá pravdepodobne vznikla nesprávnym prekladom z pôvodného textu, a nie vinou tlačiarenského škriatka, pretože sa v článku opakuje dvakrát.

V časti opisujúcej známku s obrazom lienky bodkovanej (*Coccinella septempunctata* L.) sa píše, že patrí do čelade Coccinellidae z rodu Coleoptera. Podobne v časti venovanej fuzáčovi alpskému (*Rosalia alpina* L.) sa uvádza, že patrí do čelady Cerambycidae z rodu Coleoptera. V biológii je postupnosť jednotiek nasledujúca:

druh → rod → čelad' → rad.

Pri uvedených druhoch to znamená:

druh Lienka sedembodková rod lienka
čelad' lienkovité rad chrobáky

druh Fuzáč alpský rod fuzáč
čelad' fuzáčovitý rad chrobáky

V latinčine:

druh Coccinella rod Coccinella
 septempunctata L.
čelad' Coccinellidae rad Coleoptera
druh Rosalia alpina L. rod Rosalia
čelad' Cerambycidae rad Coleoptera

Správne teda malo byť v článku uvedené rad Coleoptera – chrobáky. Obidva pojmy sa líšia iba jedným písmenom, avšak veľkým rozdielom vo význame. Ak by sa filatelistu pri tvorbe exponátu dopustil tohto omylu, mohlo by mu to znížiť hodnotu jeho zberateľského úsilia.

Libor Ďurček, Prešov

NOVÉ PEČIATKY

Informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach používaných na slovenských poštách v mesiaci október 2005 (zostavené z podkladov Technickej ústrednej pošty v Bratislave, poskytnuté k 15. 8. 2005):

■ 2. 10. 2005 Košice 1: **MEDZINÁRODNÝ MARATÓN MIERU / 1924**

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (21)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Štefan J. Plško

Rázcestie, na ktoré sme sa po doterajšom putovaní dostali, je pomerne zložité, a preto si treba dobre rozmyslieť, ktorým smerom sa vyberieme. Je to dôležité, pretože na tomto rozhodnutí záleží, či ďalšia cesta za objavovaním krás filatelie nás uspokojí alebo – ak sme sa vydali nesprávnym smerom – znechutených odradí od ďalšieho putovania.

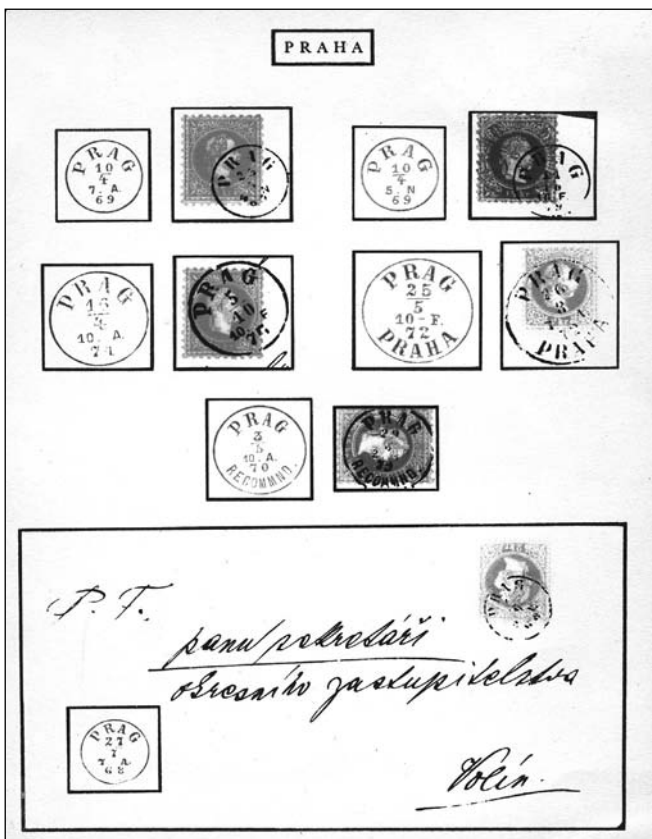
Ktorou cestou sa teda ísť? To závisí len a len od toho, k čomu máme osobný vzťah. Inak povedané, čo nás na poštovej známke a na tom, čo s ňou všetko súvisí, zaujíma najviac. Ak prevažuje záujem o poštovú známku ako ceninu a ako polygrafický výrobok, tak dáme prednosť **tradičnej filatelii**. Ak nás však známka zaujala svojou „vypovedacou“ schopnosťou, teda nielen tým, že niečo zobrazuje, ale aj tým, že svojím obrazom o niečom ďalšom hovorí a za svojím obrazom aj niečo skrýva, potom dáme prednosť **námetovej filatelii**. **Dokumentárnej filatelii** sa budeme venovať v prípade, ak nás poštová známka zaujala ako jeden z článkov historického vývoja poštovníctva alebo sa zaujímate o všetko, čo súvisí s poštovou prepravou.

To sú teda cesty, na ktoré sa môžeme vydať, ale pozor – aj na nich sú odbočky, križovatky, zákruty a vzájomne prepletené chodníky. Tu dôležitú úlohu zohráva aj záujem o ten – ktorý druh filatelie, ako aj to, do akej šírky, prípadne hĺbky sa mu chceme venovať.

Tradičná filatelia, s ktorej obsa-

hom sme sa už zoznámili, zahŕňa v sebe **generálne zbierky**. Sú to zbierky pozostávajúce zo základných známk, prípadne celín určitej krajiny (známková krajina), poštovo použitých alebo nepoužitých, v časovom slede ich vydania, bez akýchkoľvek typov, odchýliek a zvláštností. Úlohou zberateľa je len vhodne uložiť známky podľa katalogových čísel do zásobníka alebo na albumové listy.

Ak však pokračujeme na zvolenej ceste ďalej, generálnu zbierku môžeme postupne rozširovať tým, že si začneme všimnúť ďalšie podrobnosti na známkach, napríklad druh a vlastnosti papiera, typy, zúbkovanie, výrobné chyby a pod. Tým sa postupne z generálnej zbierky (podľa rozsahu rozpracovania) stáva zbierka mierne (čiastočne) **špecializovaná** alebo špecializovaná. Pri jej budovaní sa však už nezaobídeme bez špecia-

Dokumentárna zbierka pečiatok

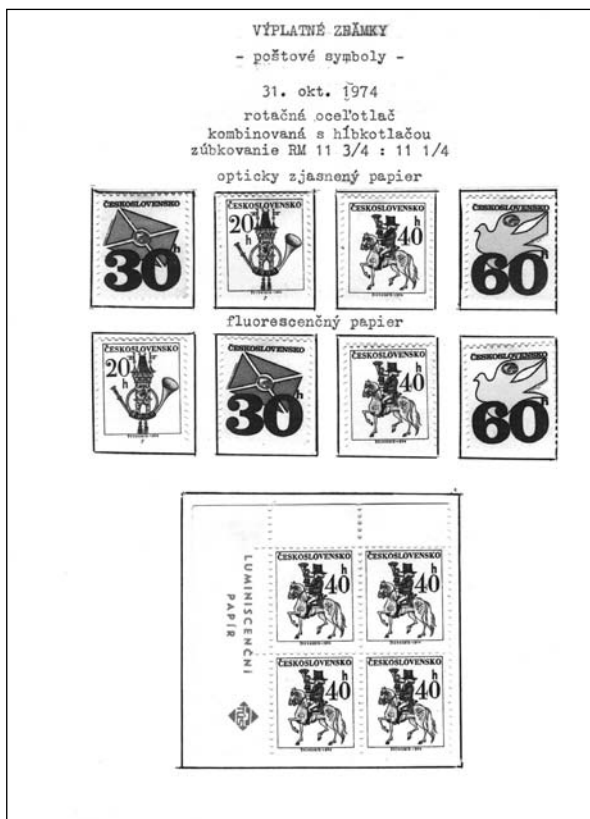
lizovaných katalógov a všeobecnej odbornej literatúry.

Vrcholom snaženia na tejto ceste je **štúdijná zbierka**. Takáto zbierka okrem špecializácie obsahuje najmä doklady o podrobnostiach vzniku známok – návrhy, skúšobné tlače, rekonštrukcie tlačových hárkov a umiestnenia známok na nich, rozdiely na tlačovej doske typické pre jednotlivé známkové polia alebo rozdiely medzi jednotlivými doskami, pokiaľ tlač prebehla viacerými doskami. Ďalej to môže byť tiež sledovanie rozdielov vznikajúcich pri tlači známok, ktoré sú viackrát v rôznych časových úsekoch dotlačané (výplatné známky). Predmet záujmu možno rozšíriť aj o doklady poštového použitia známok. K zostaveniu takejto zbierky sú okrem množstva filatelistického a doplnujúceho materiálu potrebné aj všestranné odborné vedomosti získané štúdiom príslušnej literatúry, oboznamovanie sa s podobnými zbierkami na filatelistických výstavách, prípadne v poštovom múzeu a v neposlednom rade vedomosti získané vlastnou systematickou prácou a štúdiom filatelistického materiálu.

Určitým druhom štúdijných zbierok môžu byť aj **inštruktážne (náučné) zbierky**, ktoré však ich autori najčastejšie spracúvajú do podoby výstavného exponátu a ich úlohou je propagovať a popularizovať filateliu pri rôznych príležitostiach. Sprievodným a vysvetľujúcim textom plnia tak úlohu „školiteľa“.

Ak nás však zaujme obraz známky viac ako iné súvislosti, dáme sa na cestu budovania **motívovej zbierky**. Takáto zbierka mimo známok rovnakého motívu alebo účelu vydania môže obsahovať aj celiny, príležitostné pečiatky, odťažky výplatných strojov a ďalší neznámkový filatelistický materiál rovnakého motívu. **Tematická zbierka** sa naproti tomu vyznačuje rôznorodosťou materiálu súvisiaceho so zvolenou témou. Podmienkou však je, aby tému vhodne dopĺňal a rozširoval. Zostavenie takej zbierky však vyžaduje aj potrebné znalosti zo zvolenej oblasti a mnohokrát pomôže mať po ruke aj príslušnú literatúru.

S tradičnými zbierkami, najmä čo do ich štruktúry v niektorých bodoch, viac-menej úzko súvisia **dokumentárne zbierky**. Na rozdiel od teritoriálnych zbierok vo viacerých prípadoch hlavným predmetom zberateľského záujmu nie sú len výlučne poštové známky, ale aj iné predmety súvisiace s poštovou prepravou. Rozsah záujmu môže byť veľmi široký a závisí od mnohých sku-

Čiastočne špecializovaná zbierka

točnosti, často podmienených aj profesiou zberateľa. Spomedzi dokumentárnych zbierok sa najčastejšie stretávame so zbierkami predznámkových a iných pečiatok, zásielok prepravených lietadlami (aerofilatelia), vlakmi, loďami, ďalej to môžu byť zbierky dokumentujúce organizáciu poštovej prepravy (poštovne, poľné pošty, automatizácia poštovej prepravy), zbierky so zameraním na poštové nálepky (doporučené, expresné, prioritné) a pod.

Skôr ako vyročíme niektorú z naznačených ciest musíme si uvedomiť, že tento krok stať sa filatelistom môže byť rozhodujúcim. Medzi priaznivcami a zástancami jednotlivých zberateľských odborov však stále vznikajú a trvajú názorové rozdiely, vedúce často až vášnivým polemikám, týkajúcich sa správnosti, opodstatnenosti a budúcnosti jedného alebo druhého spôsobu zbierania. Vývoj však naznačuje, že aj napriek rôznym názorom sa filatelia naďalej úspešne rozvíja, pretože práve svojou rôznorodosťou poskytuje veľa možností vlastnej realizácie v každom veku. ■

(dokončenie z predchádzajúceho čísla)

Spoločnosť EuroTel Bratislava, a. s., po úspešnej testovacej prevádzke spustila komerčnú prevádzku už po necelom mesiaci testovania 10. 2. 1997. V tom čase spoločnosť začala používať dizajnom veľmi podobné SIM karty, ako boli V.I.P. SIM karty (katalógové číslo D 3 až D 6).

Na ilustráciu uvádzam len prvé 3 SIM karty. Prvou z nich bola SIM karta, ktorá mala namiesto textu „V.I.P.“ text „EuroTel“ s katalógovým označením A 1. Inak averz SIM karty bol zhodný s averzom SIM karty s katalógovým označením D 4 (s výnimkou, že text „GSM“ na averze karty A 1 bol asi o 10 mm posunutý smerom k dolnému okraju SIM karty), t. zn. vrátane použitého čipu, jeho výrobcu, spôsobu číslovania, jeho farby, použitého plastu a pod. Ďalšou v poradí je tzv. „malá karta“ SIM karta s katalógovým číslom A 2 a s vylamovacím

ich výrobu plasty bez opticky zjasňujúcich prísad (t. zn. bp), ktoré sa vyznačujú tým, že pod UV lampou SIM karta „svieti“ v tmavo červenej farbe.

Poslednou SIM kartou v poradí, o ktorej chcem informovať, je 2. variant tzv. „malej karty“ SIM karty s katalógovým číslom A 3/Ab s vylamovacím čipom, pričom inak tento variant je zhodný so SIM kartou D 5/Aa (s uvedenou výnimkou – ako na A 1). Ďalším rozdielom SIM karty s označením A 3/Ab v porovnaní so SIM kartou D 5/Aa je, že výrobcom je francúzska spoločnosť SCHLUMBERGER, a nie GEMPLUS, pričom tento použil na ich výrobu plasty bez opticky zjasňujúcich prísad (t. zn. bp), ktoré sa vyznačujú tým, že pod UV lampou SIM karta „svieti“ v tmavo červenej farbe.

čipom (obrázok č. 4), pričom je inak zhodná so SIM kartou D 5/Aa (s uvedenou výnimkou – ako na A 1). Ďalším rozdielom SIM karty s označením A 2 v porovnaní so SIM kartou D 5/Aa je, že výrobca - francúzska spoločnosť GEMPLUS – použil na výrobu plastov určených pre spoločnosť EuroTel prvýkrát opticky zjasňujúce prostriedky (t. zn. oz), ktoré sa vyznačujú tým, že pod UV lampou SIM karta „svieti“ v jasne modrej farbe. Ďalšou SIM kartou v poradí, ktorú chcem predstaviť, je 1. variant tzv. „malej karty“ SIM s katalógovým číslom A 3/Aa s vylamovacím čipom (obrázok č. 5), pričom inak tento variant je zhodný so SIM kartou D 6 (s uvedenou výnimkou – ako na A 1). Ďalším rozdielom SIM karty s označením A 3/Aa v porovnaní so SIM kartou D 6 je, že výrobca - francúzska spoločnosť SCHLUMBERGER – použil na

Napriek tomu, že EuroTel Bratislava, a. s., v dobe začiatku komerčnej GSM prevádzky (10. 2. 1997) mal v porovnaní so svojim konkurentom GLOBTEL, a. s., podstatne viac zákazníkov využívajúcich ešte pôvodnú analógovú sieť NMT v pásme 450 MHz (okolo 29 000) a v tej dobe podstatne lepšie „pokrytie“ územia Slovenskej republiky technológiou siete NMT, [hoci nespľatňoval volanie zákazníkov fakticky medzi dvoma sieťami jednej a tej istej spoločnosti, a to medzi sieťou NMT (volací znak začínajúci číslom 0901) a medzi sieťou GSM (volací znak začínajúci číslom 0903)], tieto výhody „neudržal“ a v porovnaní so svojim konkurentom začal pomerne rýchle zaostávať. Prítom spoločnosť GLOBTEL, a. s., ktorá začala s komerčným využívaním siete GSM (volací znak začínajúci číslom 0905) len o mesiac skôr a v dobe začatia komerčnej prevádzky konkurenčného EuroTel-u mala veľmi skromný počet zákazníkov (okolo 3 000), dokázala premyslenou cenovou stratégiou navodiť medzi zákazníkmi v priebehu roka 1997 dojem „ľudového operátora“, ktorý fakticky každému umožní využívať jeho služby (spomeňme si napr. ako sme boli v tom období nútení v reklamách donekonečna registrovať omieľaný slogan „Aby ľudia spolu hovorili“). Výsledok sa však dostavil a na konci roka 1997 mal už GLOBTEL, a. s., „navrch“, pretože mal už okolo 112 000 zákazníkov GSM siete, čo v porovnaní s necelými 90 000 zákazníkmi EuroTel Bratislava, a. s., GSM siete vrátane zákazníkov NMT siete bol nesporne úspech.

Tento „neúprosný súboj gigantov“ našej mobilnej telekomunikačnej siete sa viedol nielen v opisovanom roku 1997, ale fakticky trvá dodnes. Po novom pomenovaná spoločnosť ORANGE má dodnes nad spoločnosťou EuroTel stále „navrch“. Vzájomný trhový podiel oboch operátorov sa stabilne pohybuje niekde okolo 45 % (EuroTel) k okolo 55 % (ORANGE). Avšak je nevyhnutné poznamenať, že napriek tomu, že existuje fakticky relatívna konkurencia medzi dvoma mobilnými operátormi, zákazník má však malú šancu si vybrať. Za tento zakonzerovovaný stav môžeme my všetci „podakovať“ jednému bývalému ústavnému činiteľovi, ktorý dokázal administratívnym postupom „zlikvidovať nástup“ ďalšieho mobilného operátora, ktorý by služby v prospech zákazníkov určite posunul vyššie. Výsledkom je skutočnosť, že obaja doterajší operátori „sa nemusia deliť o dosiahnutý trhový koláč“ s niekým tretím pri aplikácii novonastupujúcej mobilnej siete v pásme 1800 MHz. O tom, že tretí, prípadne ešte ďalší operátor môže byť len a len na prospech vecí, dokázala situácia v susednej Českej republike, kde sa postupne etablovali až štyria mobilní operátori, čo umožnilo zákazníkom využívať podstatne väčšiu konkurenciu medzi nimi. Verme však, že skôr či neskôr zdravý rozum a potreby väčšej konkurencie v prospech zákazníkov aj v Slovenskej republike zvíťazia nad úzkymi záujmami niektorých skupín.

Podstatné zlepšenie a poskytovanie nadštandardných služieb v prospech zákazníkov aj bez tretieho operátora sľubuje v Slovenskej republike staronový operátor „odetý“ do zmenených farieb, ktorý pokrýva až 98,0 % územia Slovenskej republiky. Minimálne od roku 1997 sme boli zvyknutí na dominantné farebné označenie mobilného operátora EuroTel – modrú farbu. Táto skutočnosť sa od 11. apríla 2005 začala meniť. V porovnaní s rovnakým postupom ako pri prechode spoločnosti GLOBTEL, a. s., na spoločnosť ORANGE, a. s., bolo to relatívne veľmi krátke prechodné obdobie trvajúce len cca 3 týždne, a to do 1.5.2005, kedy si slovenskí zákazníci začali zvykať nielen na nové meno mobilného operátora – T-Mobile (čítaj „tí mobajl“), jeho úplne nové logo („T...Mobile...“), ale aj na jeho novú dominantnú farbu – ružovú. Od 2. 5. 2005 prestala na slovenskom telekomunikačnom trhu existovať spoločnosť EuroTel, ktorá tu pôsobila od 12. 12. 1996, t. zn. cca 8,5 roka, a existuje už len mobilný operátor T-Mobile. Vlastníkom 100 % akcií T-Mobile Slovensko, a. s., je už Slovak Telecom, a. s., ktorý v decembri 2004 odkúpil zvyšných 49,0 % akcií od spoločnosti EuroTel. Pritom je už dlhšie známe, že majoritným vlastníkom Slovak Telecom, a. s., je nemecký telekomunikačný gigant Deutsche Telecom, AG (Aktiengesellschaft = akciová spoločnosť). Keďže z tohto vidieť, že existuje evidentné prepojenie obidvoch spoločností, dá sa predpokladať, že v záujme znižovania nákladov sa obe telekomunikačné spoločnosti budú

snažiť nájsť styčné body pri poskytovaní služieb zákazníkom a umiestniť ich pod „jednu strechu“, tak, ako je to napr. v ich materskej krajine – v Nemecku. Keďže T-Mobile pôsobí okrem Slovenska, aj v ďalších 8 krajinách, a to v Rakúsku, Chorvátsku, Českej republike, Nemecku, Maďarsku, Holandsku, Veľkej Británia a USA, vytvoril sa jednotný operačný priestor pre vznik najsilnejšieho telekomunikačného operátora pre takmer 80 miliónov zákazníkov strednej a východnej Európy. Všetky tieto zložky sú zastrešené do skupiny T-Mobile International. Vznikom spoločnosti T-Mobile, a. s., a zánikom spoločnosti EuroTel, a. s., dochádza na jednej strane k vzniku novej obchodnej spoločnosti pod novým obchodným menom a na druhej strane zániku pôvodnej spoločnosti s pôvodným obchodným menom, t. zn. z právneho hľadiska ostáva nová spoločnosť takou istou spoločnosťou ako pred zmenami. Z toho vyplýva, že zákazník z tohto pohľadu nepocíti žiadnu zmenu (napr. netreba upravovať doterajšie zmluvy ani vystavovať ich nové dodatky) a platnosť nestrácajú pôvodné nevyčerpané kredity.

U zmluvných predajcov tohto mobilného operátora sa už počas prechodného obdobia začali objavovať nové produkty, ponúkané už pod hlavičkou T-Mobile. Zo SIM kariet (bez textového označenia) bola vydaná karta, ktorá má na averze vyobrazené sniace dievča v červeno-fialovom oblečení a na reverze karty je len ružová farba. Čip je umiestnený medzi 4-vylamovacími kontaktmi (obrázok č. 6) na 4 stranách plastu. Typ čipu som zatiaľ nemal možnosť vidieť. Pre užívateľov paušál-

lu bola vydaná nová SIM karta s vyobrazením ležiacej dvojice dievčat, pričom čip S-SL 3 od francúzskej firmy SCHLUMBERGER je umiestnený medzi 3-vylamovacími kontaktmi (obrázok č. 7) na 3 stranách plastu. Na spodnej strane plastu vpravo dolu je umiestnené logo T-Mobile. Na reverze karty je len ružová farba.

Z PIN kariet na dobíjanie kreditu T-Mobile vydal novú kompletnú sadu PIN kariet v 4 štandardných hodnotách – 300 Sk, 500 Sk, 1 000 Sk a 2 000 Sk. Zhruba 2/3 pravej plochy averzu PIN karty má podklad v ružovej farbe. V ružovej ploche všetkých hodnôt je jednotný biely hlav-

DAG HAMMARSKJÖLD

ný text „Nechaj sa dobiť z mesačného programu“ s ďalším doplnujúcim bielym textom „Používa niekto z tvojich blízkych mesačný program? Odteraz ti môže tvoju Easy dobiť aj on priamo z mobilu zvoľaním na číslo 12320. Sumu za zvolený kredit uhradí spolu s mesačnou faktúrou“. Na ľavej strane PIN karty je vyobrazená vždy iná dvojica mladých ľudí. (obrázok č. 8)

Za celé obdobie svojej existencie vydávala spoločnosť EuroTel PIN karty s 8-miestnym EAN kódom narastajúcim spôsobom. Zatiaľ posledným **najvyššie známym EAN kódom** na PIN karte spoločnosti EuroTel je EAN kód na PIN karte „Daj mobilu štýl!“ s nominálnou hodnotou 300 Sk a katalógovým číslom IA 53 Ac, je číslo 26009999. Z uvedeného vyplýva, že za existencie spoločnosti EuroTel bolo spolu vydaných 26,01 mil. kusov PIN kariet s logom spoločnosti EuroTel. Zatiaľ najvyššie prideleným katalógovým číslom z PIN kariet spoločnosti EuroTel je číslo IA 60/Aa, ktoré patrí PIN karte „Podaruj Vianoce“ (s vyobrazením hodín a roku 2005) s nominálnou hodnotou 300 Sk.

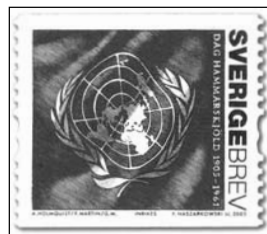
Zatiaľ **najnižšie známym EAN kódom** na PIN karte

spoločnosti T-Mobile je EAN kód 26060000 na PIN karte „Nechaj sa dobiť z mesačného programu“ s nominálnou hodnotou 300 Sk a katalógovým číslom IA 61 Aa. Z uvedeného vyplýva, že nové PIN karty spoločnosti T-Mobile budú priamo nadväzovať

Švédská pošta si dvojnámkovou emisiou vydanou 10.3.2005 uctila pamiatku veľkého švédskeho štátnika Daga Hammarskjölda, ktorý sa narodil práve pred 100 rokmi v Jönköpingu. Pochádzal z vysokopostavenej rodiny, stal sa doktorom filozofie a od r. 1954 členom švédskej akadémie vied. Od r. 1936 bol činný vo veľkej politike a na začiatku 50. rokov zastával funkciu námestníka ministra zahraničných vecí. Ako generálny sekretár OSN pôsobil od roku 1953. Bol známy ako pohotový a výkonný pracovník a vedúca

osobnosť, ktorá rázne presadzovala integritu OSN a záujmy malých národov. Jedným z jeho najväčších výkonov bolo vytvorenie mierových síl OSN, ktoré organizovali ako reakciu na Suezskú krízu v r. 1956. Odtedy boli tieto vojenské sily použité v celom rade podobných situácií. Posledná veľká krízová situácia Daga Hammarskjölda bola v Kongu. V r. 1961 zahynul pri leteckom nešťastí na ceste do Ndoly. Posmrtno mu v tom istom roku udelili Nobelovu cenu mieru.

Prvá z dvojice známok prináša štátnikovu portrét, ktorý je dvojnásobne zaujímavý. Predlohou známkovej rytiny bola totiž fotografia svetoznámeho kanadského fotografa arménskeho pôvodu Yousufa Karsha, ktorú poskytla agentúra Pressens Bild.

Karsh sa preslávil portrétmi významných osobností, napr. W. Churchilla, G. B. Shawa, A. Einsteina, D. Néhrúa. Je autorom obrazových publikácií Tváre osudu a Portrét veľkých. Bol profesorom fotografie na dvoch univerzitách v USA a stal sa nositeľom vysokých štátnych vyznamenaní Kanady.

Druhá známka znázorňuje vo vetre vlajúcu zástavu OSN. Obe hodnoty sú jednofarebné rytiny, čo v súčasnej záplave mnohofarebných (často aj nevkusných) známok pôsobí osviežujúco a v tomto prípade aj klasicky dôstojne.

Nominálna hodnota týchto zvitkových dvojstranne perforovaných známok nie je číselne vyznačená. Sú určené na list základnej hmotnosti v domácom poštovom styku 1. triedou.

Ivan Lužák

Plošná nedotlač ocelotlače známky č. 296 „Sv. Andrej Svorad, sv. Benedikt“

Pán Gerold Tannenberger z Nitra nás upozornil na výrazné nedotlače čiernej ocelotlačovej farby na známke č. 296 „Sv. Andrej Svorad, sv. Benedikt“ 13 Sk z roku 2003.

Nedotlač sa prejavuje hlavne v kresbe brady a líca sv. Benedikta (čitateľ má možnosť porovnať známky

s normálnou tlačou a nedotlačou na obrázkoch). Najvýraznejšie nedotlače sa zistili na tlačových listoch s dátumom 5. mája. Možno predpokladať, že príčinou nedotlačí je opotrebovanie tlačového valca v dôsledku vysokého nákladu známky (5 mil. kusov), čo si vyžiadalo dlhšie obdobie tlače. Evidujeme šesť dátumov tlače na stroji Wifag 2, a to 28., 29. a 30. apríla a 2., 5. a 6. mája 2003 (1. mája bol voľný deň, 3. mája sobota a 4. mája nedeľa). Bezprostredne pred tlačou i po tlači tejto slovenskej príležitostnej známky bola tlačaná výplatná známka č. 124 Martin 7 Sk.

Zmena v distribúcii slovenských známok na pošty

V súvislosti so špecializovaním zbieraním našich poštových známok si dovoľme zberateľov – špecialistov, ktorí hľadajú zaujímavý materiál priamo na priehradkách pôšt upozorniť na radikálnu zmenu v distribúcii známok. Od 23. 9. 2004 platí nový systém zásobovania pôšt poštovými cenami. Starý systém fungoval s medzistupňom – tzv. poverenými poštami (ide o približne 35 hlavných poštových úradov v sídlach okresov), kde sa sumarizovali objednávky podriadených pôšt a odtiaľ odišla spoločná objednávka do Technickej ústrednej pôšt v Bratislave (TÚP). Z TÚP prišli objednané ceny na poverenú poštu, kde ich rozdelili jednotlivým poštám. Poverené pošty mali určitú operatívnu zásobu pre mimoriadne objednávky v rámci mesiaca.

Podľa nového systému poštové úrady (je ich okolo 1560) posielajú žiadosti na TÚP priamo a aj objednané ceny dostávajú z TÚP priamo. TÚP vybavuje pošty podľa nasledujúceho harmonogramu: do 7. dňa v mesiaci pošty patria

ce do regionálneho poštového centra (RPC) Košice, Poprad, Prešov a Michalovce, do 15. dňa pošty RPC Banská Bystrica, Prievidza, Žilina, Lučenec a Liptovský Mikuláš, do 21. dňa pošty RPC Bratislava, Trnava a Nitra a do 27. dňa pošty RPC Komárno, Trenčín a Dunajská Streda. Ďalšie podrobnosti, napr. zoznam známok, ktoré v čase schválenia tohto opatrenia ponúkala TÚP poštám môžu záujemcovia nájsť v Poštovom vestníku č. 41 z 2. novembra 2004.

Pre zberateľov má táto zmena prekvapujúce dôsledky. V starom systéme mali susedné pošty, spadajúce pod tú istú poverenú poštu v zásade rovnaké známky (na malé pošty išlo len niekoľko listov z rovnakého balíka). V novom systéme je každá pošta vybavovaná samostatne, a teda susedné pošty môžu mať úplne iné známky - podľa toho, kedy im známky prišli (ceny si nemusia objednávať každý mesiac) a ktorý balík akej známky na TÚP práve rozdeľovali. Doslova to znamená, že ak filatelista našiel nejakú výrobnú chybu na jednej pošte, tak v starom systéme ju pravdepodobne mohol nájsť aj na inej pošte v danom okrese, ale v novom systéme ju treba hľadať prakticky na štvrtine alebo polovici Slovenska.

Miroslav Gerec

Obnovovanie práce pošty v Budapešti v januári 1945

Dušan Evinic

Skončenie vojnových operácií v Budapešti a postupné obnovovanie poštových služieb si vyžadovalo umožniť voľný pohyb pracovníkov pošty po meste. Pravdepodobne na základe dohody civilnej správy mesta a príslušného veliteľstva sovietskej armády boli vybranej skupine pracovníkov maďarskej pošty vydávané povolenia na voľný pohyb po meste na účely plnenia pracovných úloh.

Jedno takéto povolenie bolo vystavené páňovi Gustávovi Andrassyemu. Text povolenia je dvojjazyčný rusko – maďarský, napísaný písacím strojom. Jeho voľný preklad je nasledujúci:

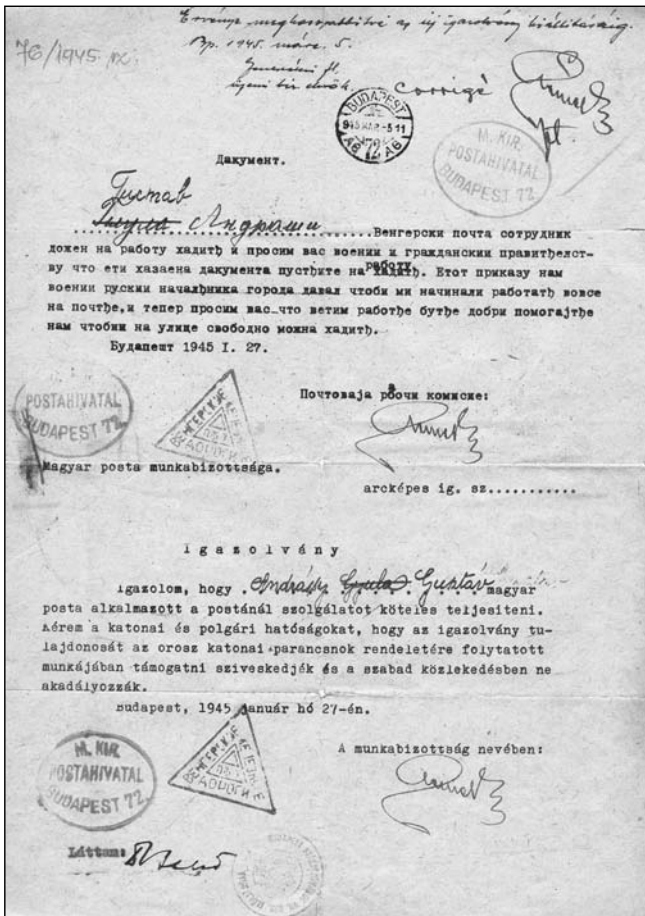
„Gustáv Andrassy pracovník maďarskej pošty musí chodiť plniť pracovné úlohy. Z toho dôvodu vydavateľ povolenia žiada vojenskej i občianske vedenie, aby držiteľovi tohto povolenia bolo umožnené chodiť vykonávať pracovné povinnosti. Úlohu začať s činnosťou pošty nám dal ruský vojenský náčelník mesta.. Preto Vás prosíme pomôžte nám v tejto práci a umožnite nám voľne chodiť po uliciach. Budapešť 27. januára 1945“

Pod týmto textom je na ľavej strane odtlačok oválnej úradnej pečiatky poštového úradu Budapešť 72 v červenej farbe, vedľa nej je odtlačok trojuholníkovej pečiatky s ruským textom Maďarské železnice vo fialovej farbe, a na pravej strane je text v ruštine: Poštová pracovná komisia a pod tým nečitateľný podpis.

V dolnej časti listu je obdobný text v maďarskom jazyku a obdobné pečiatky a podpisy.

Naviac je tam dopísaný iným strojom vo fialovej farbe text „Láttam“ (videl som), nečitateľný podpis a vedľa neho slabob čitateľný odtlačok okrúhlej pečiatky.

Povolenie bolo podľa rukopisne dopísaného textu

v maďarčine, ktorý sa nachádza v hornej časti listu, predĺžené 15. marca 1945. Pod rukopisným textom je odtlačok dennej pečiatky pošty Budapešť 72 s rozlišovacími písmenami AG v čiernej farbe, vedľa neho je odtlačok úradnej oválnej pečiatky tej istej pošty vo fialovej farbe. Vedľa pečiatok sú nečitateľné podpisy.

Činnosť pošty bola narušená vojnovými udalosťami i na území Slovenska. Návratní niekto obdobný doklad o obnovovaní poštových služieb na Slovensku?

Perfin Řivnáč ešte raz

Keď som v minulom čísle Zberateľa písal o perfine Řivnáč-Šula, nečakal som tak skorú reakciu, aká sa mi dostala od známeho a skúseného perfinára p. J. Pišu z Piešťan. Uvedomil som si, že skôr ako napíšem príspevok, treba predsa len viac hľadať a pátrať, ale kedy vie človek presne, že už má prestať s bádanim? Vtedy sa spoľahne na to, že stačí jedna otázka v závere pre čitateľov a spoľahne sa na možnú pomoc priateľa. A tak som si uvedomil, že Maxov katalóg perfinov som mal prelistovať dôkladnejšie a nemal som sa spoliehať iba na informácie z internetu.

Pán Piša ma upozornil, že v spomínanom katalógu je pod číslom H 42 uvedený perfin HŘ, čo je skratka firmy Holeyšovský & Řivnáč, ktorá bola založená v roku 1887. Tento perfin sa používal v rokoch 1908 – 1918 (a to už pekne zodpovedá časovým súvislostiam v období Štefánikovho života, aj keď nie s obdobím jeho pobytu na Tahiti). Katalóg uvádza, že perfin sa vyskytuje iba na rakúskych známkach, ale p. Piša má vo svojej zbierke aj doklad o jeho použití na československej známke Hradčany 10 h červená! Perfin má v katalógu hodnotenie E, čo znamená vzácny výskyt.

Maxa vo svojom katalógu ďalej uvádza ako objekt obchodovania firmy komodity predaj a výroba benzínu, oleja, tukov, farbív, lúčebnín a trieslovín. Teda drogistický tovar, ako som zistil na internete. Adresa firmy je uvedená Praha. Je teda zrejme, že Holeyšovský bol spolupracovníkom a spoluzamestnancom firmy s Řivnáčom, ktorý bol otcom dobrodruha Miloša z Papetei.

Medzi používaním perfinov Holeyšovský – Řivnáč

a Řivnáč – Šula je rozdiel púhe 2 roky a je veľmi pravdepodobné, že zmeny vo firme a vznik nového perfinu súvisia s vtedajšími pomermi po rozpade monarchie a vzniku ČSR.

Pretože som v predchádzajúcom príspevku o perfi-

	H 42	HŘ	R	1908 - 1918	E
	+ V. Holeyšovský a Řivnáč, V.: benzín, oleje, tuky, barviva, lúčebniny a triesloviny			Prot. 1887	
Praha/Prag					

ne písal práve o spojitosti so Štefánikom, uvediem s ním ešte jednu tematickú súvislosť. Práve teraz sa spomína Rudolf Dilong, básnik katolíckej moderny, pretože uplynulo 100 rokov od jeho narodenia. Vela zo svojho plodného, literárneho života prežil tento kňaz-františkán v Amerike, kde v roku 1986 v Pittsburghu zomrel. Za svoju literárnu činnosť dostal od exilových kruhov viaceré ocenenia. Ako nádejný básnik a redaktor niekoľkých literárnych časopisov však ešte pred vojnou, v roku 1938 dostal Národnú cenu M.R. Štefánika, teda ocenenie pomenované po Štefánikovi skôr, ako jedno z najvýznamnejších vyznamenaní Slovenskej republiky, odovzdávané prezidentom republiky. Dilong na poštovej známke nebol, ale KF Tirnavia v roku svojho vzniku dala vyhotoviť príležitostnú poštovú pečiatku a poštový lístok tomuto významnému slovenskému básnikovi. Teda filatelistická, tematická súvislosť sa dá v exponáte na tému „Štefánik“ vhodne dokumentovať.

Za informácie k článku p. J. Pišovi ďakujem.

Ján Mička

Taliansky príspevok k dejinám lietania

Talianska pošta vydala 17.6.2005 príležitostnú známku s nominálnou hodnotou 3 €, venovanú talianskemu priekopníkovi lietania Almericovi da Schiovi (1836-1930). V tomto roku uplynie práve 100 rokov od skonštruovania prvej riaditeľnej vzducholode Italia podľa jeho návrhu. Príležitostná pečiatka ku dňu vydania nesie rovnomenný domicil Schio, ktorý patrí malému mestu v severnom Taliansku v pohorí Dolomitov. I pri vysokej nomi-

nálnej hodnote známku vytlačili vo veľkom náklade – 3,5 mil. kusov.

-ilk-

Mimoriadna byzantská minca zo Sv. Jura

Ján Hunka – Marek Budaj

Pred rokom 2004 sa našla medzi Sv. Jurom a Bratislavou – Račou výnimočná zlatá minca. Je ňou solidus dvoch byzantských cisárov Constantina V. Copronyma (741-775) a Lea IV. Chazarského (775-780). Mincu vyrazili rokoch 751-775 v syrakúzskej mincovni. Podoba sa na mince z katalógov Sabatiera (1862, tab. 40/16); Goodacra (1965, s. 141, č. 16); Seara, Bendalla a O'Haru (2000, s. 297, č. 1565). Priemer solidu je 16 mm a hmotnosť 2,35 g.

Zlatá minca zvaná *solidus* (z lat. trvalý, skutočný, pravý) vznikla ako základná peňažná jednotka za vlády rímskeho cisára Constantina I. Veľkého (306-337). Mala pomôcť stabilizovať vtedajšiu menu oslabenú dlhodobou infláciou (aj znižovaním hmotnosti a akosti staršej rímskej zlatej mince zvanej *aureus*).

Okolo roku 309 sa vyrábala v Trevíri. Od roku 314 sa razila s hmotnosťou 4,54 g aj na východe ríše, v neskoršej Východorímskej ríši, čiže Byzancii. Tu ich razili až do zániku cisárstva v roku 1453 pod názvami *histamenon*, *bézan*, *bisantius*. Znázorňovali portréty cisárov a božstvá a tiež vojenské námety. Na minci zo Sv. Jura (obr. 1) je dvojportrét cisárov Constantina V. a jeho syna Lea IV. Medzi ich hlavami je kríž. V hornej časti mince bola legenda: CONSTANTINOS LEON HEOS. Na reverze (obr. 2) je obraz Lea III. (717-741), deda Lea IV. Drží kríž, okolo jeho hlavy bola legenda: GLENN P A M4L. Pretože *solidus* zo Sv. Jura je čiastočne zmenený, lebo boli z neho odrezané legendy na oboch stranách mince, nenesie mená cisárov. Orezaním sa z neho stalo platidlo v hodnote polovice *solidu* (*semmissis*). Na minci je aj ďalšia pozoruhodnosť – množstvo zárezov narúšajúcich jej celkový vzhľad.

Aj napriek týmto chybám je uvedená minca jedným z najpozoruhodnejších nálezov z 8. storočia zo Slovenska, lebo v oblasti Karpatskej kotliny bola v danom čase absolútne iná spoločenská situácia ako v západnej Európe (kde jestvovala Franská ríša Karola Veľkého) a v Byzancii. V roku 680 sa vytvorila ríša Bulharov. Vpády Avarov (od 562) do Podunajska podnietili vznik avarského kaganátu. Dôsledkom týchto akcií sa prerušili

li politické, kultúrne, obchodné a iné kontakty Byzancie s národmi žijúcimi v oblasti Karpatskej kotliny, teda aj na území dnešného Slovenska. Preto sa do tohto priestoru prestali dovážať byzantské výrobky - orientálne látky, šperky, ozdoby odevov, vzácné nádoby, mince. Po prerušení stykov sa tieto predmety dostávali sem už len výnimočne. Zmenu pocítili aj tu žijúce slovanské kmene. Pri svojom príchode do Podunajska v 6. storočí poznali iba prírodnú výmenu, zámenu jedného tovaru za druhý. Vďaka prílivu bronzových a strieborných byzantských mincí čiastočne pochopili význam razeného kovu v obchode. Zistili, že jedna hodnotná minca dokáže nahradiť desiatky kusov iných tovarov. Prítom je pevná, stála, ručená panovníkom alebo štátom a jej cena je

obr. 1

obr. 2

viac-menej nemenná, lebo závisí od množstva drahého kovu, z ktorého bola vyrobená. Ale od polovice 8. storočia sa museli vrátiť k starým spôsobom výmeny tovarov.

Jeden z významov mince zo Sv. Jura spočíva v skutočnosti, že z času na čas sa do strednej Európy dostali zlaté mince, aby sa nimi realizoval obchod medzi vedúcimi predstaviteľmi tu žijúcich etník. O tom, že minca bola využívaná nielen ako kus drahého kovu a na reprezentáciu, ale aj v obchode, svedčí množstvo zárezov. Na averze sú zreteľné vrypy cez kríž medzi hlavami, cez tvár Lea IV. a cez jeho oblečenie, medzi oboma bustami. Na reverze sú zárezy pri ľavej strane tváre cisára a pri kríži. Vidno dokonca viaceré vrstvy zárezov, cez staršie vedú nové. Podobné zárezy sa zistili na stovkách byzantských mincí zo 7.-10. storočia. Bádateľia ich nazvali *grafitti*, lebo sú ryté do tvaru písmen gréckej a arabskej abecedy a geometrických obrazcov. Niekedy

sú to len línie čiar. Na solide zo Sv. Jura možno za graffiti označiť zvislý vryp, na ktorý sa pripájajú priečne zárezy tvoriace asi číslicu II a litery AV. Pri ľavej strane tváre cisára je trojuholník a veľké H, cez ktoré idú dva zárezy vytvárajúce asi znak X. Posledné vrypy sú na kríži, kde sú tri vodorovné čiary a jedna priečna. Na vodorovných čiarach je možný náznak písmena A. Zdá sa, že z čias obehu tejto mince v Byzancii (v 3. štvrtine 8. storočia) pochádza skupina čiar v tvare H a trojuholníka. Ostatné zárezy sú druhotné, ktoré vznikli koncom 8. storočia. Mince je dobre zachovalá, preto asi neobiehala príliš dlho. Po jej donesení do Podunajska pribudli k pôvodným zárezom (ktoré si tam vryli jej vlastníci alebo obchodníci) ďalšie. Sú to zvislé a rovnobežné čiary, tiež náznaky písmen. Tieto boli do mince robené úmyselne, lebo noví majetelia si overovali či je vyrobená z hodnotného zlata. Vrypy mohli robiť miestni obchodníci alebo ľudia pracujúci s drahým kovom.

Mince zo Sv. Jura však nemá svoj význam len v tom, že je predmetom dokladajúcim snahy niektorého člena avarsko-slovanskej spoločnosti udržiavať obchod aj pomocou mincí. Má význam aj historicko-kultúrny. Dokladá určitú fázu kultúrneho vývinu byzantskej spoločnosti. Asi počas 2. polovice 8. storočia z nej niekto odrezal kúsky okraja. Tým nepoškodil portréty cisárov, len dôsledne odstránil legendy s ich menami. Je zrejme, že nepoškodil mincu kvôli ukradnutiu zlata, ale že orezanie malo oveľa hlbší zmysel. Myslíme si, že solidus zo Sv. Jura tvorí unikátny doklad o nábožensko-spoločenskom hnutí v Byzancii počas 1. polovice 8. storočia – o obrazoborectve, čiže ikonoklasmе. Toto hnutie založené v časoch cisára Lea III. malo najväčší rozmach za vlády Constantina V. Spočívalo v odmietaní obrazov Panny Márie a ďalších svätých, ktoré sa v Byzancii tešili výnimočnej úcte a vážnosti. Hnutie však nebolo zamerané len na potieranie prehnanej úcty k ikonám (čo sa pokladalo za prejav pohanstva), ale likvidovalo bohaté kláštory, ktorých mnísi mali väčšiu moc a bohatstvo ako najvyššie postavení členovia vtedajšej spoločnosti. Uctievaním ikon bol ohrozovaný aj cisár - dcéra Constantina V. Anthusa a manželka jeho syna Lea IV. Irena patrili k popredným udržiavateľkám kultu. Mohlo dôjsť k palácovému prevratu a k zániku dynastie. Preto cisár tvrdo trestal akékoľvek prejavy uctievanie obrazov svätých. Zdá sa, že mená Lea III. a IV., aj Constantina V. boli vyrezané odporcom ikonoklasmu. Podľa neho sa cisár staval proti povinnej úcte ku svätcom ochraňujúcim život človeka na zemi. Tým, že na nej nechal len portréty cisárov z nej spravil byzantskú mincu neznámeho cisára, lebo portréty cisárov boli už po dlhú dobu umelecky stvárňované rovnako, ich mená ozrejmovali len legendy.

Minca mohla byť aj naďalej zákonným platidlom, hoci bola upravená na hmotnosť polysolidu. Navyše, v prostredí Podunajska sa nedalo počítať s tým, že by niekto dokonale poznal portréty vládnucich cisárov a ich predchodcov.

Solidus zo Sv. Jura je veľkým prínosom aj pre poznanie dejín západného Slovenska a širšieho okolia Bratislavy. Prispieva k bližšiemu poznaniu vývoja osídlenia dnešného Sv. Jura, o ktorého dejinách sa vie stále málo. Prvé písomné pramene o ňom informujú až od roku 1209. Čo bolo predtým dokladajú len pramene archeologické, aj nálezy mincí. Archeologické nálezy naznačujú, že priestor Bratislavy, areál Bratislavskej brány (hlavne obcí Devín, Devínska Nová Ves, Dúbravka, Záhorská Bystrica, atď.), bol od polovice 6. storočia intenzívne osídľovaný Slovami. Na prelome 6.-7. storočia sem prišli Avari. Neskôr tu budovali opevnené centrá proti Slovanom, aby chránili severnú hranicu svojho kaganátu. V oblasti Bratislavy a jej okolia sa našli početné doklady slovansko-avarského spoluzitia v 7. a 8. storočí.

V svätajurskej oblasti mala v 8. až 14. storočí určitý význam teréna vyvýšenina na Neštichu. Na nej vzniklo v 9. storočí slovanské 3 hektárové hradisko. Podľa nálezov je zrejme, že od 9. storočia dosiahlo výrazný

obr. 3: Perokresba mince

politický a správny význam, keď ovládalo a ochraňovalo ľudí z okolia. Na Neštichu sa našlo viacero predmetov z konca 8. storočia. Zatiaľ sú to najmä typické predmety kultúry Avarov - hroty šípov, malé kovové ukončenie remeňa opaska, kovanie z bieleho kovu. Jedným z výrazných dokladov o osídlení a významnom spoločenskom postavení tohto regiónu je však určite aj solidus zo záveru 8. storočia.

Literatúra

- GOODACRE, H. 1965: A Handbook of the Coinage of the Byzantine Empire. London.
 SABATIER, J. 1862: Description générale des monnaies byzantines frappées sous les empereurs d'orient depuis Arcadius jusque a la prise de Constantinople par Mahomet II. II. Paris-Londres.
 SEAR, D. – BENDALL, S. – O'HARA, M. D. 2000: Byzantine coins and their values. London.

Výstava „Na večnú slávu synom Francúzska“ v Trenčíne

Dňa 28. júla 2005 sa uskutočnila v KaMC OS SR vernisáž výstavy „Na večnú slávu synom Francúzska“ z tvorby akad. sochára Štefana Pelikána. Stvárnik Jozefa Gabčíka, gen. M. R. Štefánika a ďalšie významné slovenské osobnosti. Popredné miesto v Pelikánovej historickej tvorbe má tematika SNP. Vytvoril niekoľko pamätníkov pripomínajúcich obdobie boja proti fašizmu a plastiky viacerých jeho účastníkov. História boja Francúzov proti nacistickým okupantom Slovenska a jeho tradície návštevníkom približuje dokumentárna časť výstavy. J. Pelikán portrétoval celý rad účastníkov SNP z Francúzska a maľoval na miestach ich pohybu na Slovensku a tam, kde sú pochovaní padlí bojovníci.

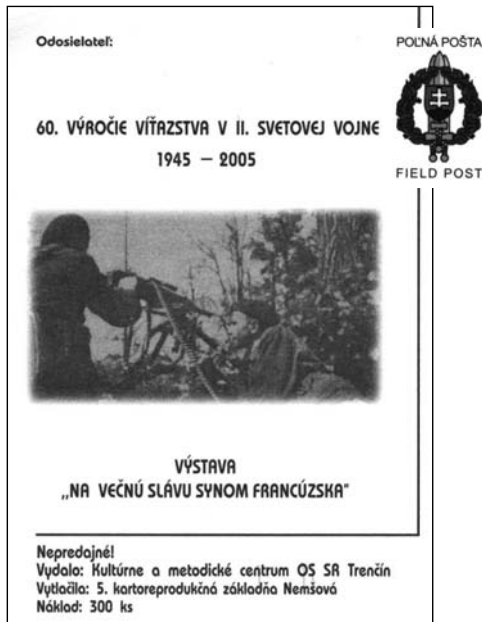
Výstavu doplnia exponáty Poštového múzea Slovenskej pošty z Banskej Bystrice, zameraný na poštové známky vydané na pripomenutie

gen. M. R. Štefánika a SNP.

Návštevníci si môžu pozrieť aj sedempanelový exponát v otvorenej triede, ktorý nesie názov totožný s názvom výstavy. Vystavené sú tiež vojenské rady, vyznamenania a odznaky, ktorými boli poctení francúzski bojovníci v SNP, ako aj literatúra

viažuca sa k tejto historickej udalosti.

Skutočnosť, že výstava je inštalovaná v KaMC OS SR v Trenčíne má svoje opodstatnenie, pretože prvé kontakty Francúzov so Slovákmi boli s Trenčanmi, medzi ktorých patrili JUDr. Ivan Pietor, člen odbojovej skupiny Vavra Šrobára, Františka Hrušíšková („Biela pani“), ktorá sprevádzala Francúzov zo západného Slo-

venska do Turca a bola s nimi aj v povstaní, ako aj J. Jakubóczy, policajný komisár, vlastenec a antifašista, ktorý zahynul v koncentračnom tábore. Svoj večný sen sníva aj Francúz Pierre Lorren, zavraždený a pochovaný na trenčianskej Brezine.

Pri príležitosti výstavy bol používaný lístok poľnej pošty s prítlačou. Regrutačné stredisko OS SR Trenčín používalo kašet stanice poľnej pošty OS SR s textom NA VEČNÚ SLÁVU SYNOM FRANCÚZSKA * STANICA POLNEJ POŠTY OS SR * 28. 7. 2005 TRENČÍN * Michel Bouret de la Roncière a v strede s jeho portrétom.

Jozef Korený

ČO PÍŠU INÍ

■ SV. GABRIEL ■ č. 2/2005 (40)

Spravodajca Spoločenstva zberateľov filatelistických materiálov s kresťanskou tematikou úvodom najnovšieho čísla informuje o pripravovanom stretnutí svojich členov (17.9. v Zbechoch pri Nitre) a o predchádzajúcom, 28. stretnutí 9.4.2005 v Trenčíne. V príspevku Habemus papam! – Benedikt XVI. J. Valo približuje osobu nového pápeža a odzrkadlenie tejto skutočnosti na nových poštových známkach. V článku Ján Pavol II. zomrel sa uvád-

za výber filatelistického materiálu, ktorý bol vydaný počas jeho 26-ročného pontifikátu. Bol to pápež, ktorý sa objavil v známkovej tvorbe asi 150 krajín, pričom filatelistický materiál sa pri rôznych jeho výročiach vydáva aj naďalej. Život Jozefa Murgaša a históriu sochy Sedembolestnej Panny Márie, patronky Slovenska v Šaštíne opisuje L. Marko, ktorý v ďalšom príspevku približuje tiež obraz P. P. Rubensa Lothov útek zo Sodomy. III. časťou pokračuje seriál Ako vytvoriť jednorámový a malorozsahový exponát od J. Maniacka st. Spravodajca ďalej prináša informácie o nových známkach s kresťanskou tematikou, o zahraničných stretnutiach a ďalšie informácie pre svojich členov. □ -pem-

100 rokov Ženevského autosalónu

Od 3. do 13. marca 2005 slávil autosalón v Ženeve svoju 100-ročnú existenciu. Je jediný autosalón v Európe, ktorý sa koná každoročne. Po tretíkrát bolo toto jedinečné podujatie poctené vydaním poštových známok. Prvýkrát sa tak stalo v r. 1955 pri konaní 25. medzinárodného salónu (Švajčiarsko Mi 610, 40 Rp, symbolicky znázornený volant auta s rýchlostnou pákou), druhýkrát v r. 1980 pri 50. salóne (Mi 1173, 80 Rp, veterán Pic-Pic kedysi známeho, ale už neexistujúceho ženevského

vystavovateľov obsadilo celkovú plochu 9 600 m².

Od marca 1982 sa salón koná vo veľtržnom a kongresovom centre Palexp, ktoré bolo otvorené v decembri 1981. Hoci výstavná plocha bola viackrát rozširovaná, vždy je plne vyťažaná. Rovnako aj počty návštevníkov stále rastú. V r. 2004 bol zaznamenaný absolútny rekord návštevnosti: 730 000 vstupov. Salón je najväčším podujatím roka vo Švajčiarsku. Prítiahne cca 40 % zahraničných návštevníkov z asi 100 krajín všetkých kontinentov a vyše 5 300 novinárov (z toho 85 % zahraničných). Vytvára pozitívny obraz mesta i Švajčiarska vo svete.

Jubileum salónu je významné aj pre stavbu špeciálnych automobilových karosérií vo Švajčiarsku, čo pripomína aj vydávaný hárček. Na dvoch známkových obrazoch je zachytená história i budúcnosť automobilových konštrukcií. Hodnota 100 Rp predstavuje tradíciu švajčiarskej stavby karosérií, a to statickým podaním. Druhá hodnota (130 Rp) nás vedie do budúcnosti dynamickým vývojom mriežkovanej konštrukcie.

automobilového závodu). Do tretice – pri tohtoročných výročiach – švajčiarska pošta vydala príležitostný hárček s dvoma známkami.

Prvá Národná automobilová a motocyklová výstava sa uskutočnila od 29. 4. do 7. 5. 1905 v Ženeve. Zúčastnilo sa jej 59 vystavovateľov a bola veľmi úspešná. Tretí salón v r. 1907 sa konal v Zürichu, ďalšie už len v Ženeve. Po úspechoch na domácej scéne sa riadiaci výbor rozhodol výstavu od r. 1924 sprístupniť aj zahraničiu.

Prvý Medzinárodný salón automobilov, motocyklov a bicyklov slávnostne otvoril spoločný prezident E. Cuard. Prišlo

68 000 návštevníkov, aby videli exponáty 200 vystavovateľov. Po prerušení počas vojny ženevský autosalón svoje brány otvoril opäť v r. 1947 ako prvý z porovnatel'ných veľkousporiadateľov. Úspech bol opäť zřejmý. 305

Dátum vydania hárčka je 8. 3. 2005. S rozmermi 96 x 70 mm štvorfarebným ofsetom ho vyrobila tlačiareň Joh. Enchedé v holandskom Haarleme.

Toho istého dňa bol s námetom autosalónu vydaný aj obrazový poštový lístok s natlačenou známkou v hodnote 100 Rp.

V známkovom obraze sa môžeme zoznámiť s futuristickou predstavou automobilu, ktorého reprezentantom je aj model Rinspeed Splash so špeciálnou konštrukciou na cestu aj do vody. Nájde ho aj na obrazovej (neadresovej) strane lístka spolu s dvoma historickými modelmi.

(podľa časopisu Die Lupe 1/2005 spracoval I. Lužák)

Quo vadis, slovenská filumenistika?

Využívam priestor na stránkach časopisu Zberateľ, aby som poskytol informáciu o aktuálnom stave slovenskej filumenistiky (filuménii). Ide o zbieranie zápalkových nálepiek, škatuliek a obalov. Slovenská filumenistika oslávila tento rok 36 rokov svojej existencie a zberateľov združuje v Slovenskom filumenistickom zväze (SFZ). Vydáva 4x ročne spravodajcu Správy SFZ, ktorého krátke recenzie prináša pravidelne i časopis Zberateľ. Viac informácií nájdete na stránke www.sfz.szm.sk, ktorú od jej vzniku do začiatku augusta t. r. navštívilo takmer 3 000 návštevníkov.

Filumenistike sa na Slovensku dnes venuje asi 70 platiacich členov SFZ. V dobách najväčšej slávy, pokiaľ sme sa na zápalkových škatulkách stretávali aj s klasickými zápalkovými nálepkami, mal SFZ asi 600 členov. V roku 1971 nabehla zápalkáreň Smrečina Banská Bystrica na kartónové škatulky s potlačou priamo na škatulke, na tzv. prírezy. Po roku 1993 nasledovali rôzne zmeny názvu zápalkárne, objavila sa Smrečina a. s., závod Zápalkáreň, Smrečina Holding, a. s., Smrečina Holding I., a. s. a Slovenská zápalkáreň, a. s., Banská Bystrica. Výroba zápalek v Banskej Bystrici bola prekvapujúco skončená v polovici roka 2002, po 95 rokoch výroby zápalek v tomto meste. Išlo zároveň i o skončenie výroby zápalek na Slovensku. Podobný osud postihol v tom roku

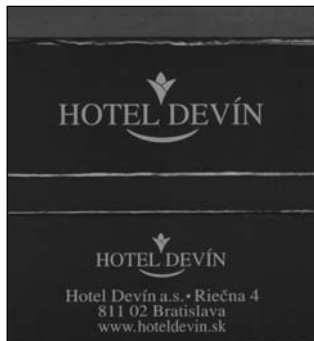
i Solo Lipník v ČR, takže dnes pokračuje vo výrobe z bývalých československých zápalkární len Solo Sušice. Katalógy slovenských prírezov skončili v roku 2002 pri katalógovom čísle 2280. Toto číslo treba zvýšiť o rôzne farebné odtiene, domácnostné prírezy, kozubové prírezy, prírezy na zvláštne účely, balíčkové nálepy, samolepy, atď. Od tejto doby sa objavujú v obchodnej sieti rôzne medzinárodné dovozové zápalky, či už prostredníctvom švédskeho Swedish Matchu alebo z ČR, Poľska a Litvy. Krajina výroby je obvykle Turecko alebo Estónsko. Darí sa nám postihovať a katalogizovať výrobu a dovoz tzv. reklamných zápalek, s ktorými

mi sa bežne stretávame na recepciách väčších hotelov a pri niektorých tabakových výrobkoch. V polovici roka 2005 boli katalógy pri katalógovom čísle 594. Medzi najvýznamnejších výrobcov a dovozcov tohto typu patrí už mnohé roky reklamná firma Vrбата v Považskej Bystrici, v poslednom období bratislavské Page a Inferno. Niektoré firmy skončili dovozom jedných zápalek, niektoré nepravidelne v dovoze a výrobu pokračujú. Vstupom Slovenska do EÚ sme museli prijať európske normy, takže na každej škatulke v slovenskej obchodnej sieti sa musí objaviť označenie STN EN

1783:1997:SAF. Podľa normy sa tam musí objaviť krajina výroby, odberateľ, počet zápalek, upozornenie pre deti atď. Reklamné zápalky tieto povinné znaky nemusia mať, niekedy pri malých škatulkách by bol problém všetko umiestniť tak, aby ostalo i miesto na reklamu.

Slovenskí filumenisti dostali v minulom roku publikáciu „História výroby zápalek na Slovensku 1933-2002“. V tomto roku sa objavila publikácia „Zápalkárne Podkarpatskej Rusi“, ktorá obsahovala i doplnky a spresnenia, ktoré sa objavili po vydaní prvej publikácie. Pokiaľ nepočítame katalógy, tak išlo o prvé publikácie v histórii existencie SFZ vydané na Slovensku. V júni 2005 zorganizoval SFZ 4. výmenné stretnutie SFZ/ČFS (Český filumenistický svaz) v Piešťanoch. Ide o stretnutia, ktoré sa striedajú každý rok v inej krajine, v roku 2006 je na

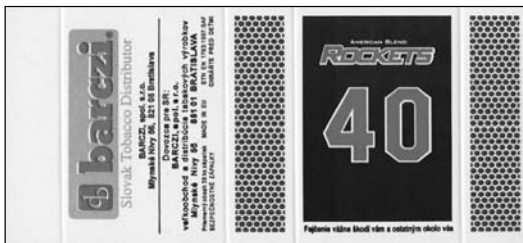

rade ČR. Do konca roka dostanú členovia ešte Správy SFZ č. 183 a 184. Výbor SFZ má do konania 10. členskej konferencie SFZ (február/marec 2006 v Bratislave) za úlohu pripraviť návrh nových Stanov SFZ, ktoré by nahradili už nefunkčné, pôvodné z roku 1969. Filumenistickým sviatkom bude potom návšteva výstavy a burzy v Croydone (V. Británia), konanej 8. - 9.10.2005 pri príležitosti 60. výročia existencie britskej spoločnosti zberateľov – British Matchbox Label and Booklet Society. O niečo podobné by sme sa radi pokúsili pri príleži-

losti 40. výročia SFZ v roku 2009 za pomoci Filumenistickej sekcie Vlastivedného múzea v Trebišove.

Pokiaľ ste vydržali čítať až sem, ďakujem vám. Želám všetkým zberateľom „zberateľské“ úspechy a hlavne mladých pokračovateľov ich zbierok. Niekedy v budúcnosti by som privítal i vydanie plateného adresára zberateľov na Slovensku, v ktorom by sa objavili i adresy a stručné charakteristiky ďalších zberateľských odborov a kuriozít.

Ing. Vladimír GAJDOŠ, predseda SFZ, Bratislava

Výročia dvoch nemeckých farmaceutov

Zaujímavou kompozíciou si nemecká pošta pripomenula 150. výročie narodenia dvoch významných vedcov, farmaceutov a vynálezcov z tohto odboru. Paula Ehrlicha (1854-1915) a Emila von Behringa (1854-1917). S ich menami sa spájajú objavy a vynálezy mnohých liekov. P. Ehrlich sa považuje za zakladateľa chemoterapie a E. v. Behring za zakladateľa séroterapie. Oba boli vedúcimi viacerých farmaceutických vedeckých spoločností i výrobných podnikov. Portréty oboch sú aj na jednej známke spolu niektorými farmaceutickými atribútmi. Návrh na známku vypracovala U. M. Kahrlová z Kolína nad Rýnom. Viacfarebným ošetom známku nominálnej hodnoty 1,44 € vytlačili v Tlačiarňi cenných papierov v Lipsku. **Zc**

Plte na pohľadniciach

A. Urminský

Pred časom časopis Zberateľ (1/2002) uverejnil čo-to o histórii pltníctva na Slovensku a článok bol ilustrovaný jednou „pltníckou“ pohľadnicou. V poslednom čase badať zvýšený záujem o plte a pltníctvo z hľadiska historiografie i z pohľadu rozvoja turistiky. Dokladá to napríklad aj spoločná slovensko – poľská emisja poštových známok „Pltníci na Dunaji“ a ďalšie sprievodné filatelistické materiály k tejto emisii. V oblasti turizmu boli zavedené plte tiež na Váhu pod Strečnom a z Hornej Stredy do Piešťan. Tieto sa objavili aj na súčasných pohľadniciach. Medzičasom sa vynorili „ako z vody“ aj dobové – historické pohľadnice. A o nich bude reč.

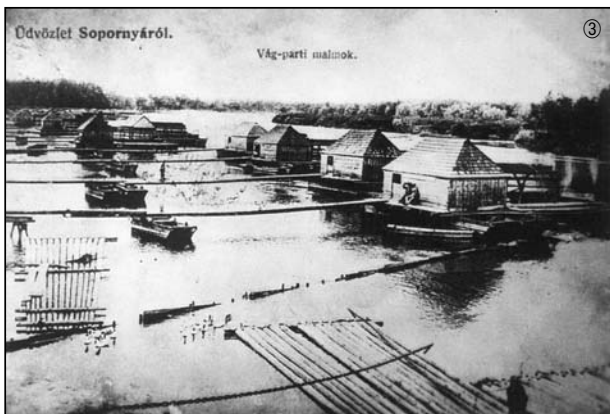

zaslal Wilhelmovi Johanovi do Berlína. Táto pohľadnica má dnes jedinečnú výpovednú a dokumentačnú hodnotu.

Historické pramene uvádzajú, že na obchodovaní s drevom a drevenými výrobkami sa koncom 19. a v prvej polovici 20. storočia významne podieľali obchodníci z Hlohovca a zo Serede, kde končila plavba mnohých plŕí. Boli to desiatky, ale väčšinou viac ako 100 plŕí ročne. V oboch týchto mestách bolo na Váhu veľa lodných mlynov. Je to doložené viacerými pohľadnicami. (Tieto patria do námetu mlyny, preto ich tu neuvádzam.) Kolízia medzi plŕami a lodnými mlynmi tu hrozila, ba aj sa vyskytovala najčastejšie. Na pohľadnici č. 3 sú lodné mlyny v Šoporni. Tam ich bývalo najviac na celom Slovensku.

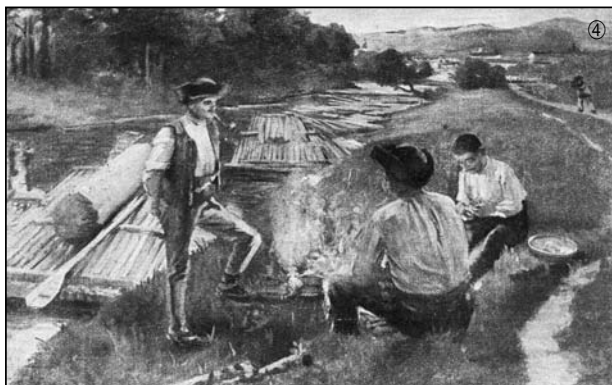
Pravdepodobne najviac pohľadnic s plŕami je z rieky Váh, z úseku medzi Trenčínom a Seredou. Na pohľadniciach Piešťan sú plte ako hlavný i vedľajší motív približne na 15 až 18 pohľadniciach. Na pohľadnici č.1 (okolo r.1906) sa plaví „zväzok“ (teda viac ako jedna plŕ, jednej plŕi sa hovorí koza a pltník je v tom prípade kozár), takmer popod okná kúpeľného hotela Grand hotel Royal (Slovan). Povyše neho, na druhom brehu Váhu bolo prístavište na odpočinok alebo aj prenocovanie plŕníkov. Vyobrazené je na pohľadnici č.2 vydané miestnym obchodníkom A. Bernasom. Jej námet určite zaujal kúpeľného hosťa Adolfa, ktorý ju v roku 1907

Plte plaviace sa pod mlynmi ku brehu patrili miestnej tesárskej firme, vyrábajúcej hrady a krokvy na strechy domov.

Pltničenie na Hrone dokladá idylická pohľadnica č. 4 s obrazom slovenského maliara Dominika Skuteckého, ktorá bola odoslaná v roku 1928. „Zväzok“ plťí je „pribi-

ňan mal pripravený železný štranok (ocelové lano), sekeru a zakresanú dosku na veslo. Obvykle, keď je čas, že by človek ani psa z budy nevypustil, oni prehodia cedidlo s chlebom a slaninou cez plece, schytia sekeru so štranokom a veslom a bežia do Tvrdošína po plť. Tam sa plte zbíjajú na širokom brehu, povyšše sútoku

Oravy a Oravice. Keď pltník príde, podpíše firme kartičku, na ktorej sú vyznačené všetky dreva podľa hrúbky a dĺžky. Potom priloží veslo, zatne sekeru do dreva, popluje si do dlani, prežehná sa a odbije v mene božom. Ročne z Tvrdošína odbili vyše 50 plťí, ktoré po splavení Oravy pokračovali dolu po Váhu na juh. Na jednej z nich práve zahynula aj pltnička Jursová.

Na turistické účely sa prvý splaval Dunajec, keď sa už nedovážala a „nešmelila“ soľ z Poľska. Pohľadnica z vydavateľstva Tatran na obr. č.6 okolo roku 1950 má námet Pieniny- výlet na plťiach po Dunajci. Zaujímavé je, že sa to udržalo až do súčasnosti! Krásy

tý“ na breh Hrona. (Opak pribíjania je odbíjanie, teda niečo ako vyplávanie-štart.) Skutočný život pltníkov však nebol taký idylický ako na obraze. Vždy išlo o tvrdú chlpskú robotu. Pltníci na Hrone odbíjali ročne vyše 100 plťí so stavebným a palivovým drevom do Ostrihomu a Pešti. Viaceré rieky boli vhodné na splav plťí len v čase „veľkej vody“. Vtedy hrozilo aj najväčšie nebezpečenstvo z roztrhnutia plte a ohrozenia života. To hrozilo pri prepade medzi drevá-kmene a ich následné zrazenie. Vtedy najčastejšie dochádzalo k vážnym úrazom.

Zápas pltníkov na rieke Tise vidno na pohľadnici č. 5 vydavateľstva Lumen z mezivojnového obdobia. Tragédiu manželky-pltničky opisuje J. A. Mikuš v poviedke Pltnica. Na Orave platilo: Čím väčšia voda, tým lepšia pltnica. Vychýrenými pltníkmi boli Nižňania. Každý Niž-

našej jedinečnej prírody možno obdivovať rôzne. Ako peší turisti, cyklisti či motoristi. Na krajinu sa možno pozerat aj z vtáčej perspektívy z lanovky, balónu či lietadla. K nezabudnuteľným pohľadom a zážitkom iste patrí aj pohľad z hladiny rieky, z hojajúcej sa lodičky alebo plte. Verejný činiteľ a publicista, martinský rodák Alojz Medňanský (1784-1844) jednu zo svojich vastivedných prác venovaných slovenskej krajine v roku 1826 nazval Malerische Reise auf dem Waagflusse – Malebná cesta dolu Váhom. A on túto cestu absolvoval práve na plťi! ■

Objavovanie a hľadanie súvislostí na známkach Nového Zélandu (2)

Viliam Kučera

Známka pre poisťovňu z roku 1891

Na tretej známke (1,35 \$) je vyobrazená pre Nový Zéland veľmi charakteristická známka. Ide o služobnú známku z emisie, ktorá bola vydaná pre ministerstvo životného poistenia. Táto inštitúcia bola založená v roku 1869 a bola jedným z komplexu nástrojov vlády na vytvorenie optimálnych podmienok pre hospodársku a obchodnú oblasť, na regulovanie optimálnych vzťahov medzi jednotlivými podnikateľskými subjektmi. K vydávaniu známok pre potreby rezortu prišlo po rozpore s poštou o výške poplatkov za poskytované služby. Ministerstvo životného poistenia za symbol svojho poslanca si zvolilo majáka. Ako maják na pobreží zabezpečuje bezpečnú cestu lodiam do prístavu, pomáha im vyhnúť sa plytčinám alebo skalnatým útesom, poisťovňa v tomto zmysle poskytovala služby spoločnosti. Obráz majáka bol aj na šiestich známkach vydaných v roku 1891 (1/2d, 1d, 2d, 3d, 6d a 1/-). V lúčoch svetla žiariaceho z majáka sú slová state security, čo v preklade znie ako „štátna bezpečnosť“, ale významu týchto slov asi by skôr zodpovedal termín „štátna ochrana“. Na známkach je názov vydavateľa, ale názov štátu je uve-

„Majáková“ známka poisťovne zo série vydané v roku 1891
Známky poisťovne vydané v roku 1905 mali pozmenenú kresbu)

dený iba skratkou N.Z. Vedľa majáka je uvedená aj skratka V.R.- Victoria regina (Kráľovná Viktória). Rovnaký motív s menšími zmenami sa použil aj na sérii jednástich známok vydaných v roku 1905 (na známkach nie je skratka V.R., vlny pod majákom sú mohutnejšie a i.). Neskôr poisťovňa vydala emisie aj s inými námetmi. Ich používanie sa skončilo 30. 9. 1909, keď poisťovňa na ministerskej úrovni bola transformovaná do organizačnej podoby, ktorá vydávanie samostatných známok už neumožňovala. Je zaujímavé, že známky boli

určené iba pre hlavných klientov, ale mali ich k dispozícii aj zberatelia – prostredníctvom poštových úradov.

Na tomto mieste bude vhodné ešte poznamenať, že v októbri 1891 sa Nový Zéland stal členom UPU (Svetová poštová únia), a to najprv nepriamym zastúpením ako Australasia, 1. 10. 1907 sa stal riadnym členom. Z členstva v UPU vyplývala povinnosť prispôsobiť farbu jednotlivých známok podľa toho, aký druh poštových zásielok boli nimi vyplácané. Opatrenie sa prijalo pre uľahčenie a rýchle rozoznávanie vyplatenia zásielok v správnej výške (tento mezinárodný úzus bol zrušený 1. júla 1953, keď sa začali vydávať viacfarebné známky a niektoré poštové správy prestali uvedenú povinnosť rešpektovať).

Známka s horou Mount Cook z roku 1898

V poradí štvrtá známka (1,35 \$) zobrazuje záverečnú 5 šilingovú hodnotu prvej novozélandskej „obrázkovej“

Známka hodnoty 3d s vyhyнутým vtákom Huias (*Heteralocha acutirostris*), ktorý bol na Novom Zélande naposledy spozorovaný v roku 1907)

Skúšobný odtlačok známky hodnoty 6d s obrazom vtáka kiwi, ktorého Novozélandci prijali za jeden zo svojich národných symbolov)

Známka 8d s obrazom maorského bojového kanoe)

Známka hodnoty 1 šiling s papagajom Kaka (*Nestor meridionalis*), ktorý má veľmi chutné mäso a Maori si z jeho červeného peria vyrábajú plášte)

série vydané v roku 1898. Sériu tvorí 14 známok, ktoré svojou širokou paletou námetov patria medzi prvé na svete. Známky tejto série vynikajú vysokým štandardom rytiny a ukázali, že na poštové známky sa dajú vhodne použiť aj rôzne zaujímavé námety a preťať tak dovtedajšiu hegenómiu jednotvárneho a málo zaujímavého vzhľadu známok väčšinou s oficiálnymi štátnymi symbolmi alebo portrétmi.

Na známkach okrem najvyššej hory Mount Cook vidíme aj jazerá Taupo a Wakatipu, fjord Milford, bojové kanoe Maorov, tri druhy domorodých vtákov a i. Okrem zaujímavých námetov niektoré známky tejto série sú príťažlivé aj pre zberateľov-špecialistov. Napríklad sa vyskytujú sólo známky alebo pásky s vynechaným zúbkovaním na niektorej strane, ale taktiež aj skúšobné odťahky viacerých hodnôt. Za veľmi zaujímavú považujem chybu na známke hodnoty 2½d s pohľadom na

Známky hodnoty 2,5d s chybnou vytačeným názvom WAKITIPIU (vľavo) a so správnym názvom WAKATIPU

jazero Wakatipu, ktorý názov bol nesprávne uvedený ako Wakítipu. Na chybu sa prišlo a dodatočne boli vytačené aj známky so správnym názvom. Keďže však známky s nesprávnym názvom boli vytačené v podstatne väčšom náklade, hladanejšie a cennejšie sú známky so správnym názvom. Viaceré známky z tejto emisie boli dotlačané aj v neskorších rokoch s pôvodnými alebo inými nominálnymi hodnotami. Napríklad známka hodnoty 1d s obrazom jazera Taupo bola vydaná v hodnote 4d v roku 1900. Medzi nimi sa našla rarita par exellans: Na jednej známke je stred obrazu s jazerom Taupo obrátený o 180°. Zatiaľ je vraj známy iba jediný exemplár s pečiatkou PICTON 21 MR: 04 [3]. Katalóg Scott známku zaznamenáva, ale bez cenového

Známka hodnoty 4d s obrazom jazera Taupo vydaná v roku 1900 (vľavo) a vedľa nej tá istá známka s otočenou strednou časťou kresby o 180°

záznamu, katalóg Stanley Gibbons známku vedie s cenovým záznamom 50 000 Libier (81 000 USD). Môžem pokojne spavať, túto známku nevlastním...

Za veľmi pozorohodné považujem históriu samotného zrodu celej emisie. Vypracovanie návrhov na známky a ich vydanie sa totiž uskutočnilo na základe výsledkov verejnej súťaže, ktorá bola vyhlásená v úradnom liste 20. 3. 1895 (teda tri roky vopred!) a v rámci ktorej bolo predložených úctyhodných 2400 návrhov. Nespomínam si, že by sa niečo podobné v tom čase uskutočnilo aj v inej krajine.

Známka „Univerzálné poštovné“ z roku 1901

Piata známka uzatvárajúca prvú časť emisie k 150.výročiu vydaniu prvej poštovej známky Nového Zélandu, zobrazuje alegorickú postavu „Zealandie“ stojacu pred glóbusom. Na známke okrem názvu krajiny a nominálnej hodnoty 1 penny je aj nápis UNIVERSAL POSTAGE. Dátum vydania naznačuje príležitosť jej vydania – bola vydaná 1. 1. 1901, teda prvý deň 20. storočia. Nakoniec sa známka používala 30 rokov a bola viackrát dotlačaná, pričom sa použilo viac druhov papiera a známky boli aj rozdielne perforované. V tom istom roku i v roku 1907 bola známka vydaná s pretlačou OFFICIAL pre služobné potreby vládnej administratívy. V roku 1909 bola potom vydaná v pozmenenej podobe, keď pri hornom okraji pred názvom krajiny bol

Jednopennyová známka UNIVERSAL POSTAGE vydaná 1. 1. 1901 Časť nákladu známky UNIVERSAL POSTAGE bola pretlačaná nápisom OFFICIAL, ktoré vládne orgány používali na služobnú korešpondenciu

V roku 1909 bola známka UNIVERSAL POSTAGE vydaná s doplneným textom DOMINION OF v hornej časti známky

prípojený názov DOMINION OF, čím síce oneskoreno, ale predsa pošta reagovala na vyhlásenie Nového Zélandu za dominiu Britského spoločenstva národov. Napriek tomu je známka zaujímavá predovšetkým tým, že bola pripravovaná so zámerom zaviesť jednotnú štandardnú veľkosť poštového poplatku za prepravu zásielok medzi jednotlivými krajinami. Sledovalo sa tým zjednotiť a uľahčiť poštovú prevádzku v jednotlivých krajinách. Teda niečo na spôsob uplatnenia reformy poštovníctva Rowlanda Hilla v medzinárodnom meradle. Návrh

bol prerokovaný v parlamente 17. augusta 1890, v niektorých krajinách sa stretol aj s podporou, avšak v iných (napríklad v Austrálii) bol zamietnutý a nakoniec návrh upadol do zabudnutia ako predčasný. Škoda.

Keď som pri putovaní dospel až k tomuto miestu, stále viac som nadobúdala presvedčenie, že v tejto malej, od nás veľmi vzdialenej krajine sa v 19. storočí diali veľmi zaujímavé veci a v mnohom ohľade Novozélandania boli veľmi progresívni. Osobne sa skláňam pred takými činmi ako bolo v roku 1867 vytvorenie štyroch kresiel pre zástupcov Maorov v parlamente a umožnenie maorským mužom nad 21 rokov voliť (je to pravdepodobne na svete prvé udelenie volebného práva bez majetkovej reštrikcie). Rovnako za obdivuhodné považujem v roku 1877

Známky hodnoty 3d z prvej doplatnej série vydané v roku 1899

vydaný zákon EDUCATION ACT na zavedenie bezplatného národného vzdelávacieho systému a povinnej školskej dochádzky od 6 do 15 rokov veku, v roku 1887 založenie prvého národného parku Tongariro, v roku 1894 zavedenie povinného zmierovacieho konania v zamestnaneckých sporoch v priemyselných podni-

Pigeongram z roku 1899 so známku (nálepkou) SPECIAL POST s nominálnou hodnotou 1 šiling na úhradu poplatku za prepravu z ostrova Great Barrier Island do Aucklandu

koch a reformy pracovného práva a v roku 1898 uvedenie do života OLD AGE PENSION PACT – práva na penziu pre dôchodcov. A aby som nezabudol, Nový Zéland sa v roku 1893 stal prvou krajinou na svete, kde bolo udelené všeobecné volebné právo ženám.

Všetky tri časti jubilejných známok boli vydané na háččkoch súťažou piatich známok. Na prvom háččku pod známkami sú texty viažuce sa k poštovej histórii Nového Zélandu: 1855 - vydanie prvých novozélandských poštových známok, 1867 - zavedenie poštových uniforiem, 1878 - zavedenie pravidelnej vlakovej pošty, 1901 - uvedenie univerzálnej jednocentovej známky, 1904 - začiatok doručovania zásielok motorovými vozidlami

Prvú časť príspevku ukončím zmienkou, že v roku 1899 bola vydaná aj prvá séria doplatných známok a na prelome 19. a 20. storočia bola v prevádzke aj holubia pošta. Keď v roku 1892 parník S. S. Wairarapa stroskotal (121 mŕtvych) a pravidelná doprava pošty na Great Barrier Island (vzdialený od Aucklandu cca 92 km) zostala nezabezpečená, na prepravu zásielok sa v rokoch 1897-1898 sa začali používať poštové holuby. Každý holub prepravoval k nožičke priviazaných až päť, na tenkom hodvábnom papieri napísaných zásielok. Na tento účel boli vyhotovené aj rôzne známky (nálepky) a pečiatky. Do roku 1903 sa poštové holuby používali na prepravu zásielok aj na iné ostrovy. Netreba pripomínať, že zásielky prepravené poštovými holubmi sa stali veľmi vyhľadávanými a zberateľmi vysoko oceňovanými.

KTO TO VIE, ODPOVIE

Pohľadnicu vyobrazenú z adresovej strany odoslal český tenista Karel Koželuh z Paríža do Prahy v priebehu tzv. Medzispojeneckých hier (Pershingova olympiáda – názov podľa veliteľa amerických vojsk v Európe). Hry mali vyplniť nútenú nečinnosť vojsk a boli vítanou príležitosťou na prípravu športovcov na VII. OH 1920 v Antverpách.

Karel Koželuh (1895-1950), reprezentant ČSR v tenise, futbale a ľadovom hokeji, profesionálny majster sveta v tenise v rokoch 1929, 1932 a 1937; pohľadnica ním odoslaná

má sice informatívny text z tenisu, avšak podľa pravidiel FIP-u ju nemožno zaradiť do exponátu!

Zaujala ma pečiatka (pod pečiatkou PRAHA 11) oprávňujúca na oslobodenie od poštového. Ide o kuriérnu pečiatku „CONSEIL NATIONAL des PAYS TCHEQUES – PARIS, 34, RUE BONAPARTE / SERVICE POSTAL“. Zásielka mala byť v Paríži zároveň ofrankovaná čs. známku. (Novotného špeciálna príručka pre zberateľov čs. námok, 1970, str. 527).

Preto moja otázka znie – aký bol dôvod na neofrankovanie tejto pohľadnice?

František Sopko

Za doc. Ing. Jozefom Tekelom, DrSc.

* 18. 5. 1954 † 21. 8. 2005

„Jozef dnes zomrel...“ ozvalo sa v ten večer 21. augusta v telefóne.

Zlá, nedobrá zvest pre všetkých nás, ktorí sme s Tebou zdieľali náš filatelistický údel. Tá správa neprišla ako blesk z jasného neba, vedeli sme, že už dlhšiu dobu statočne zápasiš so zákernou chorobou a držali sme Ti palce. Márne. Osud rozhodol inak.

Ťažko, preťažko sa mi berie do rúk pero, ktoré má napísať tieto riadky na rozlúčku. Riadky, ktoré sú tak strašne predčasné. Vraciam sa v spomienkach o takmer štyridsať rokoch naspäť, keď sme my, Tvoji rovesníci a filatelistickí usmrkanci, začudovane sledovali, čože to na tom zúbkovanom Masarykovi oproti svetlu vidíš, usmievali sme sa, keď sme Ťa videli zadychčaného uháňať na bratislavskú hlavnú stanicu, aby si stihol vhodit list do schránky vlakovkej pošty. Ale Ty si bol už vtedy o krok vpredu, kam sme sa my ostatní ešte veľmi neodvažovali. Ty si začínal tam, kde mnohí končili. Nielen Masarykom, nielen vlakovými poštami si bol živý. Postupne pribudli poľné pošty, poštovne, poštová história Slovenska, Hradčany, obdobie vzniku Česko-Slovenska. Polia neorané, ktoré si Ty zúrodňoval svojou neúnavnou mravenčou zberateľskou prácou a neustálym usilovným a nikdy sa nekoniačim štúdiom. Po nociach, strávených v prísnej reholi kritického poštahistorika, si nám predkladal svoje poznatky a nezriedka objavy v stovkách odborných článkov a v početných publikáciách monografického charakteru. Len ten, kto sa vydal s Tebou rovnakým chodníkom vie, koľko odriekania, usilovnosti, prítomnosti samého voči sebe, sklamaní i radostí a neraz i obetí je skrytých v diele, ktoré si nám zanechal. A nielen nám, tu na Slovensku, ale aj kolegom za riekou Moravou, či v radoch maďarskej filatelickej akadémie MAFITT. Všade si požíval povest naslovovzatého odborníka, znalca, porotcu, publicistu. Svoju odbornosť si pretavil aj do svojho pôsobenia v početných zväzových funkciách, naposledy ako predseda Združenie klubov filatelistov Bratislavy, podpredseda Zväzu slovenských filatelistov, člen komisie znalcov ZSF, komisie FIP pre boj

proti falzifikátom, člen svetovej federácie filatelistických publicistov AIJP a neposlednom rade ako zväzový porotca s akreditáciou FEPA na čele Komisie porotcov. Nechýbal si pri žiadnej väčšej bratislavskej výstave, neúnavne si pracoval na svojich exponátoch poľných a vlakových pôšt. Neraz Ti odmenou bola iba trpká výčitka, Ty si sa však nenechal zvesti zo svojej cesty a vytrvalo si pracoval na sebe i na našom zväzovom poličku. Vďaka Ti, Jozef, vďaka za všetko, čo si pre slovenskú filateliu, a najmä pre jej odborný rozvoj vykonal.

Bolí, vždy bolí, keď odchádza človek. Dvojnásobne bolí, keď odchádza človek mladý ako Ty, človek v plnej sile, znásobenej už životnou skúsenosťou, zodpovednosťou a nezlomnou usilovnosťou, človek plný plánov a predsavzati, človek vytrhnutý z kruhu rodiny, ktorá Ťa tak veľmi potrebovala. Avšak nebol si tu márne, výsledky Tvojej mnohoročnej práce budú ešte dlho naším filatelistickým pokrmom. Aj keď Ti osud nedožičil dosiahnuť pomyselný cieľ, nech Ti je aspoň útechou, že si sa – ako jeden z mála šťastlivcov – dotkol nášho filatelistického Olympu. Zdvihajúc štafetový kolík, lúčime sa s Tebou, Jozef a sľubujeme Ti - nezabudneme. Budeš nám a slovenskej filatelii veľmi, veľmi chýbať.

Miroslav Bachratý

Ing. arch. Elemír Kövér zomrel

Táto smutná správa nás zastihla v mesiaci august. Pán Kövér zomrel po ťažkej chorobe 10. augusta vo veku 80 rokov.

Narodil sa 30. októbra 1924 v obci Gemer v okrese Rimavská Sobota. Jeho otec bol murárskym majstrom a záľuba v stavbárskej profesii sa preniesla aj na syna. Základnú školu vychodil v Gemeri, strednú priemyselnú školu stavebnú absolvoval v Budapešti. V r. 1944-1950 študoval na fakulte architektúry vysokej školy technickej v Bratislave.

Po absolvovaní vysokej školy pracoval vyše 25 rokov v Chemoprojekte, potom ako technický námestník v Projektovom ústave Urbion. Posledným zamestnávateľom bol Ústav ďalšieho vzdelávania v stavebníctve, odkiaľ ako 70-ročný odišiel do dôchodku.

Ako aktívny filatelist sa venoval zbieraniu známok a celín z obdobia rakúsko-uhorskej monarchie. Pokiaľ mu zdravie slúžilo, zúčastňoval sa so svojím exponátom celín „Rakúsko-uhorská monarchia a jej rozpad“ rôznych výstav, na ktorých získal viaceré ocenenia.

Nebude už listovať v odbornej literatúre, v časopisoch a doplnáť zbierku. Skromné dielo, ktoré vytvoril snáď nájde pokračovateľ.

Češť jeho pamiatke.

-aha-

FIRMA ZBERATEĽ®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

Uložte svoje zbierky do kvalitných
predtlačenených albumových listov
firmy **SCHAUBEK** zasklenených
havičkami s čiernym alebo bielym
podkladom.

K dispozícii sú albumové listy známkových krajín
Európy aj Zámoria od začiatku existencie poš-
tových známok až podnes. Možno si zakúpiť aj
jednotlivé ročníky, aj jednotlivé chýbajúce listy,
tiež rôzne typy voľných listov. Listy sa dajú ulo-
žiť do krúžkových, skrutkových alebo perových
dosiek, ktoré tiež nájdete v našej ponuke.

Kontaktujte nás na adrese:

SIMCO, s.r.o., Astrova 1, 010 08 Žilina
alebo na tel./ fax. čísle: 041/ 5653 752

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍČ,
CELISTVOSTÍ
A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch
(prítláče, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné
poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia
a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore
majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

filatelie, numizmatiky, notafilie,
filokartie, telefónnych kariet

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a
ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

siedme kolo štvrtého ročníka našej súťaže o Kvet Zberateľa opäť zmenilo poradie na prvých miestach. V predchádzajúcom kole spomínanú suverenitu seriálu „Malá škola filatelie“ sa podarilo prelomiť príspevku Jána Maniacka o M. R. Štefánikovi, keď získal o tri hlasy viac ako populárna „škola“! Úspešnosti seriálu to však neubralo, keď od tretieho miesta získala odstup 7 hlasov. Dvojciferný počet bodov získali ešte dva príspevky na štvrtom mieste a príspevky na piatom a šiestom mieste; bodový rozdiel na ďalších miestach už nie je taký výrazný. Príspevky na prvých šiestich miestach dostali tentokrát až 88 % všetkých vašich hlasov, pričom bodovalo spolu 17 príspevkov (v predchádzajúcom kole 14). Na prvé dve otázky správne a v celom rozsahu odpovedalo všetkých 47 súťažiacich. Zrejme typický a svojrázne neopakovateľný umelecký prejav S. Greinerovej nenechal nikoho na pochybách o autorstve známky, ktorej fragment tieto skutočnosti aj vystihoval.

■ Vyhodnotenie 7. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo 47 súťažiacich – vyobrazený bol detail známky 50 h z roku 1989 (Pof. č. 2903) z emisie k 40. výročiu založenia SLUK, vydanaj 29.8.1989.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktorá významná slovenská umelkyňa je autorkou výtvarného návrhu známky a uveďte ešte aspoň jednu známku, ktorá vznikla podľa návrhu tejto umelkyne“ mala byť: akad. mal. S. Greinerová, ďalšie známky z dielne tejto umelkyne sú venované folklórnemu festivalu Východná, a to v roku 1978 30 h (Pof. č. 2328) a v roku 1997 hárček 11 Sk (H 119). Na otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo všetkých 47 súťažiacich.

Na 3. otázku – (ktorý článok sa v júlovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich víťazstvo prisúdili **J. Maniackovi** za príspevok **M. R. Štefánik – veľký Slovák a Európan**, keď získal 31 hlasov. **Š. J. Pliško** za **Malú školu filatelie (19)** – Ako vznikajú známky (28 hlasov) sa umiestnil na druhom mieste. Tretie miesto s počtom hlasov 21 získal **V. Priputen** za svoj **List z Moskvy**. Na štvrtom mieste sa počtom hlasov 14 umiestnili dva príspevky: **V. Kučera** za článok **Prosím ku**

stolu, je prestreté tvoriaci Zberateľské state č. 16 a **O. Földes** za príspevok **Falošná zhovievavosť pošty**. Piate miesto za 12 hlasov získali tiež dva príspevky: **A. Paulinyová** za predstavenie mladého slovenského rytmu **Vieroslava Ondrejčku** a **R. Fischer** za prvú časť seriálu **Ofsetem k víťazstvám ocelotisku**. Šieste miesto za 10 hlasov získal **J. Jankovič** za **Považskú Bystricu smutnú i veselú**. Siedme miesto patrí **M. Bachratému** za článok **Ešte k známkam SLOVA-KOTOUR** (8 hlasov). Na ôsmom mieste s piatimi hlasmi sú tiež dva príspevky: **Bratislavská architektúra vo svetle mincovej tvorby 20. stor.** od **A. Fialu** a **Podobnosť čiste náhodná** autora -pem-.

Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším šiestim príspevkom.

Výhercami 7. kola IV. ročníka súťaže sú **Josef Ránčák z Popradu** (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Milan Andrejco, Strážske** (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový). Srdečne blahoželáme!

■ 9. - septembrové KOLO SÚŤAŽE

Do 9. kola súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment, vyobrazený na druhej strane obálky, z akjej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorý významný slovenský umelec je autorom výtvarného návrhu známky a uveďte ešte jednu známku, ktorá vznikla podľa návrhu tohto umelca.

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa v sam v septembrovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do 6. októbra 2005. Za účasť v súťaži vopred dakujeme a tešíme sa na vaše odpovede.

Redakcia

FILATELIA ★ FILOKARTIA ★ NUMIZMATIKA

Darčeková predajňa, Medená 18, Bratislava
Peter Ardo

Po – pi : 10,00 – 18,00 hod.

☎ 0908 423533, e-mail: pardo@naex.sk, fax: 02 5556 1183

VYKÚPIME A DOPLNÍME VAŠE ZBIERKY

Známky, mince, figúrky z kindervajec, telefónne karty, staré pohľadnice, listy, akcie, preukazy a iný zberateľský materiál

✉ Palkovičova 10A, 821 08 Bratislava

Ofsetem k vítězství ocelotisku (3)

R. Fischer

K přijetí v pořadí čtvrté emise **Lovná zvěř** Polygrafickým závodem 01 v Bratislavě, Dukelská 4c, stačilo odvolání na usnesení vlády, příslib cílových premií a podmínky k zhotovení reprodukce, montáže, nátisků a tiskových desek (folií) zasláné 19. dubna 1966 z Technické ústředny spojů Praha. 12) Na jiné, oficiální, rozhodnutí nikdo nečekal.

Z povahy sběratelského zájmu mohou být zajímavé také informace o situacích vážně ohrožující postup prací. Některá řešení v praxi vyžadovala více odvahy, než bylo obvyklé. Připomenu dva telegramy z 25. 8. 1966. 1) Jozef Baláž, Budovatelská 19, Bratislava: „*Na známkách chýbí slovenské názvy zvierat. Zajdi, prosím, okamžite do tiskárny a zařiď doplnění slovenského a latinského textu na každé známce. Telegrafuj do Polygrafických závodů, aby texty doplnili podle Tvých pokynů. Prosím zprávu o výsledku. K imprimatur přiletím v úterý 30.8.1966. Čekám na Tebe u Aerolinií v 7,00 hod.*“ 2) Polygrafické závody Bratislava: „*Na poštovních*

nosti podniku a mají zajistit zakázky pro export. 13)

Výrobu páte a šesté emise **Vodní ptactvo** (návrhy *Ota Janeček*) a **Květiny botanických zahrad** (návrhy *Ludmila Jiřincová*) ovlivnilo její rozdělení. Technologii a reprodukci zajišťoval nově vzniklý grafický závod 08 Svoboda n.p. S. M. Kirova 43, Praha 5. 14) Tisk známek (včetně zhotovení tiskových desek) opět převzal závod 02 v Anenském dvoře. Vhodnou podmínkou pro úspěšnou práci vytvořilo proplacení cílové premie zúčastněným pracovníkům a tiskařům za práci v přesčasových hodinách. To vše souviselo se stavem, kdy ostatní tiskárny v republice buď zásadně odmítaly nebo nechtěly převzít závazek vytištění k určitému termínu.

K **Vodnímu ptactvu**, v pořadí páte emise ofsetových známek. Nejprve technolog Šebor při zpracování výtvarných návrhů objevil jejich nestejně velikosti. Okamžitě opravy formátů trvaly autorovi tři dny. Pak už se nic závadného nekonalo. Potvrdilo to schválení bez-

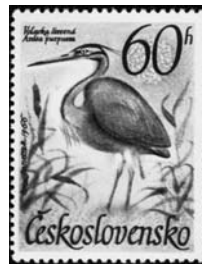

známkách chýbí slovenské názvy zvierat. Doplnění provedte podle pokynů J. Baláže. Na každé známce musí být slovenský a latinský text. Nátisk dokončete s původním označením. K imprimatur přiletím v úterý 30.8.1966 ráno.“ Poslední věta telegramu, aby z časových důvodů dokončili nátisk „s původním označením“, přivedla nekontrolovanou chybu u hodnoty 80 h - zajíc polní - v nápisu EUROPAENS místo EUROPÆUS (viz I. a II. typ).

Od prvního kontaktu s výrobou Lovné zvěře (duben 1966) podléháme realitě nepředvídaných obtíží a nepříslušných požadavků nad rámec smluvní dohody (nedodržení termínu reprodukce; nové požadavky na pogumování válců; proplacení mzdy tiskaři; podmínka devizového podílu; tiskař Dunda si zlomil prst na ruce, náhradní tiskař nemá zkušenosti; potíže s papírem; místo odpovědných odborníků tiskárny schvaluje barevnost tisků Baláž, který v průběhu onemocní; tolikéře „rozmanitosti“ prodlužují výrobu a vedou ke změnám termínu vydání, atd). Překvapující skutečností byla okolnost, že Polygrafické závody odmítli převzít k reprodukci známky **Květiny botanických zahrad**, jak bylo původně dohodnuto s poukazem, že pracovníci přecenili mož-

chybné litografie již v květnu 1966. První nátisk k imprimatur (počátek června) putoval z Janečkova ateliéru k odbornému posouzení názvosloví dr. Hanzákovi do Národního muzea. Opakování smluvního nátisku II. je zbytečné. Průběh tisku v Anenském dvoře ovlivnila nutná změna postavení na archu a formátu o 1 mm. Konečný výsledek před započítím tisku nákladu schvaluje se Otou Janečkem při strojovém nátisku (září 1966). Atd. V polovině listopadu nastává zvrat, výroba přerušena a řešení závisí na cílové premii závodu 02, na změně termínu vydání a „náhradních“ emisích.

Totéž, daleko dramatičtější, postihlo šestou, poslední emisi ze všech ofsetových známek - **Květiny botanických zahrad**. Odmítnutí a přesunů se dočkaly třikrát. (S tím nesouvisí *umělecké hodnocení*. Výtvarná komise známkové tvorby je řadila k slabším dílům celého cyklu ofsetových emisí. Nesoudila, pouze konstatovala. Když v prosinci 1965 schvalovala realizaci zbývajících tří návrhů současně doporučila v případě požadavku vydání

známek s náměty květin v následujících letech, požádat o spolupráci výtvarnice Kaplickou, Dagmar Černou-Sedláčkovou, event. Bílkovou.) *Objednávka výrobě ponechávala zcela na úvaze a možnostech tiskárny využití tiskové plochy a stanovení počtu známek na archu (za předpokladu dodržení tiskových listů nejméně po 50 kusech, nebo 2 x po 50 kusech, t. j. 100 ks na archu). K vytištění dodal závod 03 Tiskárna známek TÚS vlastní gumovaný papír, formátu 60 x 80 cm po 500 ks složkách, který se používal při tisku čs. poštovních známek a byl opatřen ochranným balením proti povětrnostním podmínkám. Množství potřebného papíru (včetně 20% přídatku pro hřebovou perforaci – mezery 3 mm mezi známkami) sdělila tiskárna na Anenském náměstí ihned po stanovení technologického rozpisu. Vytištěné archy byly prokládány po menším množství (po 100 ks) lepenkou pro expedici do TÚS. Kromě nové litografie a doplnění další – šesté – barvy u hodnoty 1 Kčs bylo ukončení tisku (5.5.1967) plynulé a bez vážnějších závad.*

A je ironií osudu, že původ prvních poválečných známek *Košického vydání 1945* poznamenala zbytečná ostuda, vynucená politickou situací. Zbytečná, včetně poprvé použitého ofsetu: lokálně kompetentní iniciátoři pomínuli po všech stránkách zdařilé známky z Londýna; současně s příjezdem Košické vlády ignorovali jejich distribuci na osvobozená území. Stačilo málo. Usměrnit

expedici připravených známek *Londýnského vydání* na pošty (i poté, co byly v bednách zaslány z Liverpoolu do Košic). Nikoliv obsahovost námětu rudoarmejce *Košického vydání* ani to, že vznikalo přímou pomocí sovětských důstojníků, nebylo ostudné. Takovým se dá označit návrh autora, který byl prokazatelným plagiátem staršího německého plakátu s vyobrazením říšskoněmeckého vojáka. 15) O *nehodnosti* ofsetu rozhodla čs. exilová

vá vláda v Londýně již počátkem roku 1944. V mnohem směru námětové a výrobně (ocelotiskem) originální, oficiální (schválené i ÚV KSČ v Moskvě), celostátně pravomocné a funkčně okamžitě použitelné *poštovní* známky, měly také symbolizovat společensko-politickou prestiž nové vládní reprezentace. Tedy žádná ani „revoluční“ provizoria. 16)

Atsi měl ofsetový tisk československých známek jakýkoliv původ, jeho klamný i dočasný projekt neměl jiný smysl než, že prvenství ocelotisku nakonec posvětil. Ofset znamenal přechnou etapu známkové tvorby – *nejde tu o ukončenost ve vztahu k zajímavostem ve filatelii* – aniž by v čemkoli přispěl novým rozměrům její skutečné kvality.

12) „Každá známka bude vytištěna v listech o 50 známkách, tj. 2x po 50 kusech na tiskovém archu, třeba počítat s hřebovou perforací 30 x 40 mm. Formát známky 26 x 36 mm, mezery mezi známkami v listu (pro perforaci) jsou 4 mm. Vzor hřebové perforace připojujeme. K provedení nátisku dodá Vám náš závod 03 Tiskárna spojů v Praze vlastní gumovaný papír, který se používá při tisku čs. poštovních známek.“ Následují pokyny k zajištění všech bezpečnostních opatření. „Veškeré fotografické, litografické (materiálové) i tiskové zmetky je nutno předat Tiskárně spojů v Praze. Dohled na výsledky provede Ústřední správa spojů. Na ÚSS se rovněž obračejte v případě jakýchkoliv požadavků, dotazů a zásadních rozhodnutí. Konkrétní objednávku Vám zasílá současně náš závod 03 – Tiskárna.“

- 13) V ocenění zásluh za vytištění známek s námětem ryb byly vyplaceny odměny Štefanu Tothovi, náměstkou ředitele, Jozefu Čáčkovi, vedoucímu výroby, Vladimíru Dundovi, tiskaři, Lydii Blaniřkové a Růženě Mlkošovičové, pomocnicím u stroje.
- 14) Reorganizací závodu 02 v Anenské přešla oddělení fotografie a litografie do společného reprodukčního závodu 08 na Smíchově. Nelze opomenout další zarámovanou historicky ojedinělou originalitu reprodukčního grafika Miroslava Vistořina: úspěšnému autorovi fotolitografie dvou prvních emisí byla kompletně svěřena reprodukce obou emisí posledních. Říkali mu specialista na milimetrové titěrnosti.
- 15) Podrobnosti viz Rudolf Fischer: *Půlstoletý plagiát*, *Merkur Revue* 5/1997, s. 5 – 6.
- 16) Existují mnohá další vysvětlení, proč se v minulosti relativně málo hovořilo a psalo o Londýnském i Moskevském vydání, viz Rudolf Fischer: *Po stopách Londýnského emise, desetidílný seriál MR* od č. 1/2001 do 6/2001 (kromě č.3) a od č. 1/2002 do č. 5/2002

Turistické zberateľstvo

Turistika pre väčšinu ľudí znamená cestovanie s rôznymi cestovnými kancelárkami, prípadne individuálne vlakom, autom, autobusom, lietadlom – do blízkych i vzdialených lokalít našej planéty. Pre iných turistika znamená aktívny pohyb v prírode v rámci peších túr, výletov na bicykli a v zimnom období pri dostatočnej snehovej prikrývke túry na bežeckých lyžiach, prípadne na skialpinistických lyžiach.

V rámci oboch spôsobov chápania turistiky sa rozvíja aj turistické zberateľstvo. Zbierajú sa rôzne predmety, ktoré súvisia s navštívenými miestami. Veľká väčšina turistov si kupuje najmä **pohľadnice** navštívených miest. Tie ale nie sú jediným záujmom turistov.

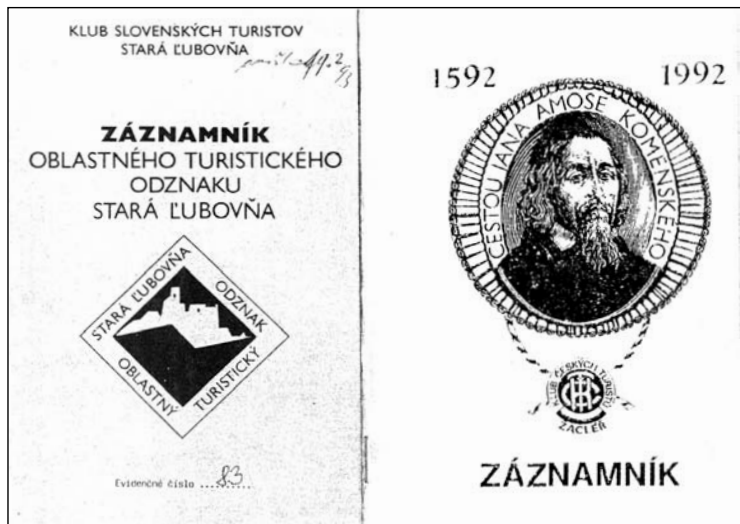
Veľkej obľube sa medzi turistami teší zbieranie oceľových, prípadne umelohmotných **štítkov na vychádzkovú palicu**. Tieto štítky dostať väčšinou vo vysokohorských turistických chatách, hlavne v oblasti Álp. Už sú dostať aj v niektorých turistických lokalitách Šumavy,

zošit je vlastne originál. Niektorí si do týchto zošitov prídu svoje poznámky, iní sa snažia získať pečaťku z miesta pobytu. Väčšina si žiada pečaťku železničnej stanice, stanice lanovky, z pokladne múzea, galérie, hradu, zámku, jaskyne, z turistických chat, hotelov, informačných centier. Ak sa turista zúčastní organizovaného turistického podujatia, môže si okrem týchto pečiatok opečaťkovať zošit aj pečiatkami, ktoré sú umiestnené na kontrolných stanovištiach, prípadne si ho opečaťkovať aj súkromnými turistickými pečiatkami. V súvislosti so zošitmi možno zbierať napríklad aj samolepky s erbom, prípadne s pohľadmi miest, zámkov, jaskýň, hradov, horstiev, rozhladní.

Medzi turistami sú obľúbené aj rôzne **tematické a oblasťné turistické odznaky**. Tento typ zberateľstva je trochu náročnejší na čas. V každom tematickom a oblasťnom turistickom odznaku (OTO), presnejšie záznamníku, sú určené podmienky plnenia. Zvyčajne sú

to povinné a voliteľné miesta. Potvrdzovanie návštevy je možné rôznym spôsobom: niečo sa dokladuje pečiatkou, niečo opisom turistického rozcestníka, textom pamätníka, prípadne fotografiou. Spomeniem niekoľko turistických odznakov: Cesta hrdinov SNP, Hrady a zámky Slovenska, Najvyššie vrcholy Slovenska, Kasovia, Malá Fatra, Kraj pod Poľanou, Michalovce, Nitra, Trnava, Laugaricio...

V Českej republike je to napríklad Šumava, Zlatá Praha, Beskydy, Valašsko, Lužické hory,

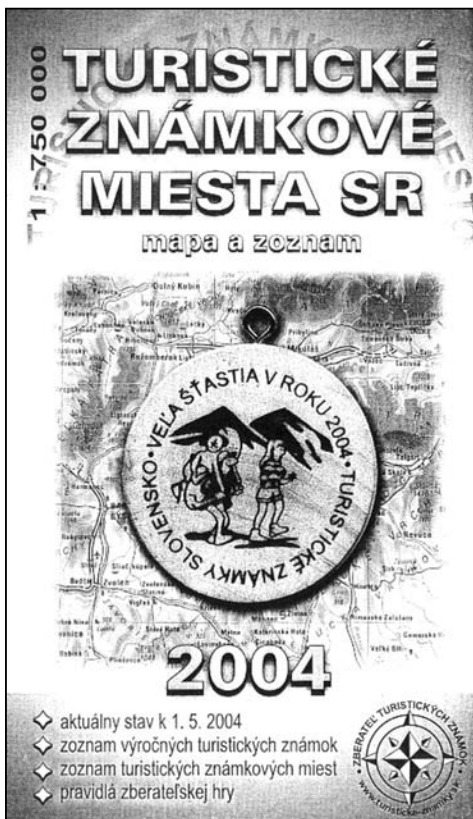
Krušných hôr, Jizerských hôr, Krkonôš, Jeseníkov, Beskyd, Veľkej a Malej Fatry, Tatier, Roháčov, Slovenského raja, tiež v niektorých známych mestách, na hradoch a zámkoch, prípadne jaskyniach. Turisti si najviac cenia štítky na turistické palice, ktoré si kúpili osobne v danej turisticky zaujímavej lokalite.

Štítky sa na palice prilepujú pomocou drobných klinčekov, prípadne pomocou lepidla.

Vela turistov má aj **turistické zošity**. Každý takýto

Krušné hory, Sokolovsko, Jihočeský tulák, Brněnské kolo, Pobečví, Ostravsko, Jeseníky, Smírčí kříže. Na území ČR každoročne pribudne asi 10 OTO a TTO.

Na viacerých turistických podujatiach po ich absolvovaní poskytnú účastníkom odznak, ktoré sú pre každý ročník v inom vyhotovení. Takéto akcie sa každoročne opakujú a už majú svojich pravidelných účastníkov. Medzi takéto turistické akcie patrí napr. zimný turistický zraz, letný turistický zraz, pochod Magnezitárska

šesťdesiatka, Pochod Petra Jilemnického, národný výstup na Kriváň, Mezinárodný týden turistiky na Valašsku, Za posledným puchýřem.

Turistické známky

Toto je najnovší zberateľský hit medzi turistami. Turistická známka je vlastne drevené koliesko s priemerom asi 5 cm, hrubé 1 cm. Na drevenom koliesku je vypálený motív – mesta, rozhľadne, kostola, kláštora, zoo, hradu, zámku, osobnosti, vrcholu, chaty. Na vrchnej časti je zavŕtaný háčik na zavesenie. Tieto turistické známky sú vo viacerých formách: bežná číslovaná známka, výročná turistická známka, putovná turistická známka a prémiová turistická známka.

Výročná turistická známka je k dispozícii iba v obmedzenom čase v rámci nejakej udalosti alebo výročia (výročie založenia mesta, rozhľadne, jubilejný ročník turistickje akcie, kultúrno-spoločenský festival a pod.). Putovná turistická známka je umiestnená každý rok na inom turisticky zaujímavom mieste.

Prémiová turistická známka je v podstate odmena za nazbieranie určitého počtu turistických známok. Zbieranie turistických známok môže byť podľa číslovania za sebou, alebo podľa rôznych oblastí (hrady, zámky, pohoria, cirkevné pamiatky, technické pamiatky...). Najviac turistických známok je v Českej republike (zatiaľ cca 1 500 – 2 000 ks). V rámci Slovenska je vydaných približne 350 ks známok z rôznych lokalít. Tento rok sa už začali vyrábať turistické známky aj pre Nemecko, Rakúsko a Poľsko.

Pre lepšiu orientáciu zberateľov turistických známok existuje aj mapa s náčrtom turistických známkových miest Českej republiky a samostatne aj mapa známkových miest Slovenska. Tieto mapy sú vydávané každoročne s aktualizovaním nových známkových lokalít.

V rámci turistiky sú však aj zberatelia **turistických máp a orientačných plánov miest**. Turistické mapy sú vydávané so zameraním na pešiu turistiku, cykloturistiku, lyžiarsku turistiku. Niektoré turistické mapy sú špecializované na lezecké terény a na vodné športy. Pre veľkú časť účastníkov cestovného ruchu slúžia hlavne automapy a pohľadové mapy, ako i mapy rôznych zaujímavostí a orientačné plány miest.

Ako je zrejmé, v rámci turistiky možno zbierať rôzne turistické zaujímavosti.

Niektorí turisti si zo svojich potuliek v prírode prinesú aj iné predmety svojho záujmu (kvety, lesné plody, pekné tvarované a pestrofarebné kameňky, prípadne zvláštne vytvarované kusy dreva – samorasty).

Týmto svojím príspevkom som možno dal impulz novým zberateľským námetom z oblasti turistického zberateľstva.

Jozef Karovič

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením
ich názvu, miesta a termínu
konania, prípadne ďalšími

informáciami je zostavený podľa podkladov,
ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia.
Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, 1. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9,30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17,00 do 18,00, Záhorácke centrum kultúry, Mierové nám. 1 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NITRA** - FILATELIA • Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOST' • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8,00 do 12,00 hod. • Za stoly a ani za vstup sa neplatí ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, Hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasadačka na 2. poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22. • Každý štvrtok od 16,00 do 19,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku I Každá nedeľa od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum

voľného času ADAM, Levočská 14 • každý párný týždeň vo štvrtok o 16,00 hod., okrem júl-august ■ **TRENCÍN** - FILATELIA I Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA • Pravidelné členské schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú stredú od 15,30 do 17,00 hod. ■ **VRANOV n./Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Piváreň pod Lipou, M. R. Štefánika 136 • Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 057 44 611 18, 0905 202 096 □ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 15. september 2005 RUŽOMBEROK

ZBERATELSKÚ BURZU poriada KF-53-02 Ružomberok v Cirkevnom gymnáziu sv. Andreja na nám. A. Hlinku vo štvrtok 15.9.2005 (sviatok) od 8,00 do 12,00. Ďalšia burza 16.10.2005. Nízke vstupné aj poplatky za stoly. Srdečne vás pozývame.

➔ 17. september 2005 MALACKY

JESENNÁ ZBERATELSKÁ BURZA VŠETKÝCH ODBOROV (filatelia, numizmatika, pohľadnice, odznaky, tel. karty a pod.), Záhorácke centrum kultúry, Spoločenský dom, Mierové nám.10, od 8,00 do 12,00hod

➔ 18. september 2005 TRENCÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ BURZA FILATELISTOV V TRENCÍNE sa uskutoční v Kultúrnom stredisku Dlhé Hony. Ďalšia burza v roku 2005 bude 13. novembra.

➔ 25. september 2005 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, hotel Pelikán (pri tržnici) od 8,00 do 12,00 hod. Ďalšie stretnutia 30. 10. a 27. 11. 2005. Informácie ☎ 047 4329 266.

➔ 2. okt. 2005 KYSUCKÉ NOVÉ MESTO

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV starostlivosť a ostatných zberateľských odborov každú prvú nedeľu v mesiaci od 8,00 hod. v priestoroch galérie Mlyn Antik v Kysuckom Novom Meste-Radoli. Ďalšie stretnutia 6. 11. a 4. 12. Informácie ☎ 0904 526 563

➔ 22. október 2005 POPRAD

PODTATRANSKÉ FILATELISTICKÉ VÝMENNÉ STRETNUTIE sa uskutoční v sobotu 22. októbra v priestoroch SOU stavebného na Okružnej ulici od 7.00 do 12.00 hod. Víťani sú zberatelia aj iných zberateľských odborov. Info: Ing. Rančák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad, ☎ 0907 949 956

➔ 29. október 2005 PREŠOV

BURZA ZBERATELOV sa uskutoční v sobotu 22. októbra v Posádkovom klube, Mukačevská 22, na sídlisku 3, od 8,00 do 12,00 hod. Objednávky stolov: Ing. Lubomír Vajčovec, Cintorínska 3, 080 06 Prešov 6, ☎ 051 77 64730.

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelístov Košice prijmu a zašlú výbery do kolovania. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z-111

■ **KÚPIM bankovky a mince Maďarska** a Rakúsko-Uhorska, ☎ 058/732 78 33, 0905 426 733. Z-112

■ **PREDÁM dvojpoký SŠ 28B, DZ A1 18. III. 1939 L** (2500 Sk), P (2 500 Sk) skúš. Šablátúra a ČSR 505 (Fučík) skúšky farieb - hnedá strih. a 3 odtiene tmavomodrej zúbk. skúš. Gilbert (1 000 Sk). Š. Piško, Agátová 9, 962 12 Detva sídlisko. Z-113

■ **KÚPIM SŠ 1939-1945**. Rady, medaily, vyznamenania, odznaky. Ponuku prosím pošlite na adresu Marian Jakabek, P.O. Box 366 Lloyd Manor Rd. M9B 6H6 Toronto, Ontario, Canada. Na každú ponuku odpoviem. Z-114

■ **KÚPIM R-nálepky** s poradovým číslom 1. Ladislav Iván, Malé Domky 12, 034 05 Ružomberok Z-115

■ **KÚPIM ★★ hářčeky s odchýlkami** a inými chybami. Nové Slovensko. ☎ 0905 319 684 Z-116

■ **KÚPIM predznámkové listy** s © SASSIN a SASSIN s dátumom. L. Hrozen, Alej 574, 908 41 Šaštín-Stráže Z-117

■ **PREDÁM sadu čs. mincí** 1992, sady mincí SR 1993, 1994, 2001 a mincu 1000 Sk 10 rokov SR proof. ☎ 0915 728 557. Z-118

■ **HLADÁM celstvosť a známky Sri Lanky** (Cejlónu). Ponúkните. Ing. Ranačák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad. ☎ 0907 949 956 Z-119

■ **PREDÁM ☉ známky SŠ 39-45** a ★★ ČSR 1945-1958. ☎ 0905 33 22 62 Z-120

■ **PREDÁM ★★ známky ČSR II**, 10-bl. 1018-22, 1217-25, 1526-31, 2909-13 a 4-bl. 353-359 2x far. odtiene. Kompl. zostavu ★★ známok angl. kol., korunovácia Alžbeta II. Z r. 1953 - 106 známok. Cena dohodou. ☎ 0905 582 377 Z-121

■ **PREDÁM poštové známky Slovensko a Česko** do roku 2000. Zbierku rastlín, exponát na túto tému, literatúru a iný filatelistický materiál. ☎ 045/6856 026 Z-122

■ **VYMENÍM ☉ známky USA od r. 1900-1998** za ☉ známky USA a R-U. ☎ 033 6472 934 Z-123

■ **ZA ★★ známky ČSR 1954-1968** dám ★★ známky ČSR, ČR, SR od r. 1976, OSN 1981-89, ZSSR 1965-90, ☉ Kubu 1959-80, Poľsko 1945-95 aj iné. Anton Liška, letisko Vajnory, 831 07 Bratislava, ☎ 0903 312450 Z-124

■ **PREDÁM ★★ známky, hářčeky, TL, poštové listky** a ☒ ČR 1993-1999. Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava 43 ☎ 02/6542 5054. Z-125

■ **PREDÁM kompletný ročník 2001** ★★ známok Argentíny (43 zn. + 6 hářčekov s 18 zn.) v darčekovom balení Argentínskej pošty za 1200 Sk. Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava 43. ☎ 02/6542 5054 Z-126

■ **PREDÁM 730 ks umeleckých pohľadníc** z rokov 1900-1930. ☎ 0905 33 33 62 Z-127

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 8/ 2005

Úvodný príspevok augustového čísla Filatelie z oblasti poštovej histórie od V. Feldmana pod názvom Pestré osudy obyčajnej známky prináša zaujímavý pohľad na 50 h známku s portrétom prezidenta Beneša (Pof. č. 314) a skutočnosti súvisiace s jej používaním v poštovej prevádzke. O novinkách Českej pošty v II. polroku 2005 informujú V. Frančková a I. Dusslová. Za povšimnutie stojí, že rytcom trojznámkovej emisie Zvony je Rudolf Cigánik. Fr. Beneš st. pokračuje 16. časťou seriálu Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy, v ktorom sa

zaoberá obdobím prípravy pravidelnej leteckej poštovej prepravy. Karel Špaček približuje výstavu BRNO 2005 pohľadom počtového historika. V. Feldmann v 17. pokračovaní seriálu Abeceda filatelistickej sa zaoberá výskytom písmena R na filatelistickom materiáli. J. Horák v príspevku Automobily v loterii a filatelie si všíma zaujímavé súvislosti spojené so snahou o výhru auta. Bývalý dlhoročný šéfredaktor Filatelie V. Houška pripomína 85. narodeniny aktívneho filatelistu a publicistu Otta Hornunga. V rubrike Odborná literatúra prináša Fr. Črha recenzie ďalších nových vydaní katalógov Michel. V prílohe V. Zedník uvádza prehľad doskových chýb na českých známkach (14) a z tradičných rubrik spomeniem listárne a nové známky európskych štátov a z zámoria. ☐ -pem-

■ BÉLYEG VILÁG ■ 7-8/2005

Siedma a ôsme číslo časopisu Zväzu maďarských filatelístov (MABÉOSZ) Bélyeg világ bolo aj v tomto roku vydané ako dvojčíslo, ktoré v rozsahu 64 strán + príloha prináša bohatú nádielku príspevkov. Časopis otvára príhovor predsedu predstavstva Maďarskej pošty pri príležitosti medzinárodnej výstavy HUNFILA 2005. Prvá strana patrí aj portrétu P. Vargu, ktorého známka zo série „Pannonhalma“ bola vyhodnotená ako najkrajšia maďarská poštová známka roka 2004 a striebornej medaile z Európskej výstavy poštových známk BRNO 2005, ktorou bol ocenený časopis Bélyeg világ. Výber z obsahu uverejnených príspevkov začnem článkom Gy. Cserního o miestnych vydaniach známk v Arade po jeho obsadení Francúzmi po 1. svetovej vojne (1919). L. Filep predstavuje z hľadiska poštovej histórie neobyčajne zaujímavú pohľadnicu vyfrankovanú 10-fillérovou známkou Turul s perfinom AUT, ktorá bola podaná cez automat na podávanie R-zásielok skúšobne prevrátených v Budapešti v roku 1906. Dr. G. Bernáth píše o prevrátených pretlačiaci na 1. výpomocných známkach 10f/4f H a 28f/5f H z roku 1945. O histórii skautingu v oblasti Podkarpatskej Rusi dokumentovanú na filatelistických materiáloch píše vo svojom príspevku L. Horváth. Dr. L. Molnár do letného dvojčísła prispel s bohato ilustrovaným článkom o poštmaajstrovských pečiatkach vyhotovených gotickým písmom. Časopis ďalej prináša 2. časť štúdie K. Szűcsa o problematike oceňovania rôznych odchýliek a variantov známk, ako aj o miere a únosnosti hĺbky špecializácie. S. Szekeres uverejňuje svoje zistenia odchýliek v strojovej propagačnej pečiatke k medzistátnemu futbalovému stretnutiu Maďarsko - Belgicko (Budapešť 21.5.1925, výsledok 1:3). Používaním súčasných maďarských R-nálepky (s čiarovým kódom) sa vo svojom príspevku zaoberá dr. L. Perneckzy. Našich zberateľov môže zaujať príspevok I. Gazdu o maďarskej cenzúre v období po 1. svetovej vojne (1918-1924). Blok príspevkov sa venuje Medzinárodnej výstave poštových známk HUNFILA 2005 (17.-19.6.2005). V rámci výstavy bol Deň maďarskej známky a vyhodnotila sa aj anketa o najkrajšiu známku roka 2004. Ďalšie príspevky tvoria informácie o medzinárodných podujatiach - o výstave Alpy-Adria GIUBIASCO 2005 (D. Cziráková), o pripravovaných mládežníckych majstrovstvách sveta vo filatelii BELGICA 2006 (I. Glatz) a o európskej výstave poštových známk BRNO 2005 (P. Dunai). V časopise nechýbajú ani pravidelné rubriky - dr. Gy. Lőveiho o výbere zo zahraničnej tlače, dr. T. Somogyiho o zaujímavých zahraničných novinách, L. Ūrmósa o pohľadniciach (pohľadnice na výstave HUNFILA 2005) a S. Szekeres a analogických pohľadniciach (riečne a námorné lode). Z obsahu ešte spomeniem uverejnenú informáciu o výsledku voľby najkrajšej známky sveta za rok 2003 (WIPA) a 1. časť príspevku dr. D. Soókyho o svedectve maďarských známk v slovenskej histórii. Ako samostatná príloha časopisu bol vydaný katalóg maďarských príležitostných pečiatok za rok 2004 (celkom 129 pečiatok) ☐ V. Kučera

Ponuka firmy ZBERATEL® – LUPY

Lupa príložná rybie oko

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6912	65	650,-	4 x

Lupa svetelná ručná

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6715	35	550,-	10 x

Lupa vrecková sklopná

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6501	20	270,-	10 x

Lupy ručné čitateľské, plastová rukoväť

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6742	100	270,-	2 x
6744	60	230,-	3 x
6745	50	195,-	4 x

Lupy ručné bifokálne, kovová rukoväť

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6732	84	270,-	2,5 / 5 x
6734	60	195,-	3,5 / 7 x

Lupa stolné s ohybným ramenom 50 cm

priemer (mm)	cena	zväčšenie
90	650,-	3 x

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (► pozri informácie na 2.strane)

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Austrálska antarkt. oblasť 1961, Polárnici na magnetickom póle 6. 49,-
Barbuda 1974, MS vo futbale Mníchov, Bl 8, 3,5 € 75,-
Belgicko 2004, Fauna PL (4) 110,-
Bequia 1988, 200 r. Deklarácie nezávislosti, Bl 9, 5,5 € 110,-
Bielorusko 1998, Automob. - Maz, 254-258 75,-
Bielorusko 2000, Rys ostrovid WWF, 373-376 35,-
Bielorusko 2003, Psy, 502-504 45,-
Bielorusko 2004, Včela, osa, čmeliak 549-50, Bl39 110,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 € 30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 € 30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 € 30,-
Estónsko 1940, výplatná: Narva-Fälle, 159, 5 € 50,-
Fínsko 1934, Významní vodcovia 17. stor., 184-186, 5 € 48,-
Fínsko 1935, Fínski učenci na prelome 18. a 19. stor., 188-190 45,-
Francia 1969, Umenie - G. Seurat, 1687 10,-
Francia 1970, Umenie - nezn. autor 15 st., 1713 10,-
Francia 1971, Umenie - G. Rouault, 1754 10,-
Francia 1972, Umenie - J. H. Fragonard, 1779 15,-
Francia 1973, Umenie - Le Brun, 1828 20,-
Gambia Výročie automob. Mercedes (Bl 25), 8,50 € 110,-
IFNI 1958, Pomoc pre Valenciú, 171-73 29,-
Indonézia 1996, WWF Nosorožec zo Sumatry a Jávy (PL 2 x 1648-51) 120,-
Kuba 1992, Rôzne rasy psov, 3558-64 + Bl 128, 9,5 € 135,-
Kuba 1994, Aquakultúry - chovné stanice, 3749-54, 4,5 € 65,-
Kuba 1994, Rôzne rasy psov, 3771-75 65,-
Kuba 1998, Tajomní obyvatelia morských hĺbín 4112-15, 5 € 99,-
Lichtenstein 1939, Hud. skl. Jozef Rheinberg, 172, 3 € 22,-
Lichtenstein 1939, Prísaha vernosti, 180-82, 10 € 95,-
Lichtenstein 1963, Európa, 431, 0,70 € 10,-
Maďarsko 1983, ZOH Sarajevo, 3659 Bl. 169, 5 € 25,-
Maďarsko 1984, Archeolog. nálezy v Maďarsku 3673-79, 4,5 € 20,-
Nauru 1979, 100 r. úmrtia Sir R. Hilla, Bl 2, 1,2 € 30,-
Nauru 1980, 10 r. Let. spoloč. „Air Nauru“, 207-210, 1,6 € 35,-
NDR 1977, Poľovníctvo, 2270-75, 3,5 € 40,-
NDR 1977, Záchranárske akcie hasičov, 3 € 25,-
NDR 1977, Osobnosti vedy a kultúry, 2199-2202, 1,5 € 15,-

NDR 1977, Moderná technika v poľnohosp., 2236-40, 3 € 28,-
Nive 1978, 25. výr. korunovácie Alžbety II. 202-207, 7,5 € 130,-
Nive 1978, 25. výr. korunovácie Alžbety II. Bl 7, 4,5 € 90,-
Penrhyn 1978, 25. výr. korunovácie Alžbety II. 115-117 3,30 € 65,-
Penrhyn 1978, 25. výr. korunovácie Alžbety II. Bl 11 3,50 € 70,-
Poľsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), Bl 115. hologram, 3,00 € 35,-
Poľsko 2004, Papagáje, (4) 75,-
Poľsko 2004, Papagáje, PL 150,-
Poľsko 2005, Hist. pamiatky 18. a 19. st., Bl (4) 120,-
Poľsko 2005, „Európa“ - gastronómia 1 32,-
Poľsko 2004, Kozmos-história vývoja Zeme ☐ 90,-
Rakúsko 1949, 75 výročie UPU, 943-45, 17 € 96,-
Rakúsko 1950, 100. výročie rak. známky, 950, 2,6 € 18,-

Rakúsko 1952, Orol, letecká 20S, 968, 18 € 80,-
Rakúsko 1954, C.F.A. Ritter von Welsbach, chemik, 1006, 36 € 250,-
Rakúsko 1961, Kongres sv. bánk vo Viedni, 1097, 0,7 € 14,-
Rep. de Cote D'ivoire 1981, Cesty do vesmíru 680-683, 5,5 € 95,-
Rusko 2005, Ochrana prírody, (Bl 4+K) 65,-
St. Tome E Principe 1979, 1. poštový let Lissabon - São Tomé, 583, (Bl 35), 30 € 290,-
St. Tome E Principe 1980, K 10. výročiu výstupu na mesiac, 650, (Bl 45), 15 € 180,-
St. Tome E Principe 1980, Olympijske štadióny z LOH Mexico '68, Mníchov '72, Montreal '76, Moskva '80 (Bl 43), 12 € 240,-
St. Vincent 1988, 200 r. Deklarácie nezávislosti 1099-1104, 10 € 195,-
Ukrajina 2004, Motýle, Bl (5) 99,-
Upperyafa-South Arabia 1967, Umenie-Goya 72 (Bl 12), 3,5 € 35,-
Upperyafa-South Arabia 1967, Umenie-Caravaggio 73 (Bl 13), 3,5 € 35,-
Umm-Al-Qiwwain, Kone, 496-501A, 4,50 € 80,-
Umm-Al-Qiwwain, 1972, ZOH Sapporo, 464 (Bl 30), 6 € 60,-
Yemen 1970, Víťazi MS vo futbale Mexico'70 1144-46, 3 € 30,-
Zimbabwe 1981, Deň stromu, 255-258, 3,60 € 40,-
Zimbabwe 1982, 75 r. skautingu, 265-268, 4,2 € 85,-

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ☉

Afganistan 2000, Bocian v hniezde, 1	8,-
Angola 1999, Korytnačky I, BI (3)	19,-
Angola 1999, Korytnačky II, BI (3)	19,-
Autonómna Palestína 2005, Pápež Ján Pavol II., H I	12,-
Autonómna Palestína 2005, Pápež Ján Pavol II., H II	12,-
Autonómna Palestína 2005, Pápež Ján Pavol II., PI (4)	25,-
Azerbajdžan 1995, Korytnačky (5 + H)	25,-
Azerbajdžan 1995, Vzducholode (6 + H)	30,-
Azerbajdžan 1995, Morské medúzy (5 + H)	25,-
Benin 1995, Mačkovité dravce (6)	18,-
Benin 1995, Svet vtákov (6)	18,-
Benin 1996, LOH Atlanta 96 (6 + H)	25,-
Benin 1996, MS vo futbale Franc. '98 (3),(6 + H)	30,-
Benin 2003, Fauna Ameriky BI (6) + H	38,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-
Benin 2003, Rôzne majáky PL (9)	35,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky), označenie Letecká pošta	70,-
Džibuti 2005, Pápež Ján Pavol II., BI (2) I.	22,-
Džibuti 2005, Pápež Ján Pavol II., BI (2) II.	22,-
Džibuti 2005, Pápež Ján Pavol II., BI (2) III.	22,-
Džibuti 2005, Pápež Ján Pavol II., BI (2) IV.	22,-
Džibuti 2005, Pápež Ján Pavol II., BI (2) V.	22,-
Džibuti 2005, Pápež Ján Pavol II., BI (6)	29,-
Fujeira 1971, Apollo 14, (5 páska)	18,-
Guineé 1995, Jednomotorové lietadlá, (6+H)	30,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna, (7)	21,-
Guinea Bissau 2001, Včely, osy...BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Pablo Picasso-obrazy PL (6)	29,-
Guinea Ecuatorial, 19 Rim-Vatikán, H	12,-
Guineé 1995, Jemná krásna kvetov, (6+H)	25,-
Guineé 1999, Kone, BI (9)	35,-
Haute Volta 1978, 450. výr. úmrtia A. Dürera (3) nekompl.	6,-

Kampuchea 1987, Rôzne vtáky (7)	20,-
Kambodža 1996, LOH Atlanta, (6+H)	30,-
Kambodža 1999, Vodné živočích, (6+H)	25,-
Kambodža 2000, Spevavce s mapou rozšírenia, (6+H)	33,-
Kambodža 2000, Rozprávky (Peter Pan, Pinochio, Palculienka, Krysiar), (6+H)	29,-
Kirgizstan 1995, Miestna fauna, (7 + H)	33,-
Kongo 1999, Orchidey, (6+H)	25,-
Kongo 2005, Pápež Ján Pavol II., H	12,-
Kongo 2005, Pápež Ján Pavol II., PL (3+K)	25,-
Kongo 2005, Domáci miláčikovia pes a mačka PL (6)+2H	38,-
Kórea 1982, 100 r. narodenia P. Picassa, H	12,-

Kórea 1987, Požiarnické autá (4)	12,-
Kórea 1991, Panda (6+H)	30,-
Kórea 1991, Huby (5)	15,-
Kórea 1991, Huby, PL (2x 5)	25,-
Kórea 1991, Prvá severokórejská exp. do Antarktídy, BI (5+K)	20,-
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) I.	35,-
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) II.	35,-
Kórea 1986, MS vo futbale, Mexico '86, (H)	12,-
Kórea 1987, Hudobní skladatelia, (6)	12,-
Kórea 1987, ZOH Calgary, H	12,-
Kuba 1995, Kone (6)	18,-
Kuba 1995, Vtáctvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Laos 1986, Kaktusy (6)	18,-
Libéria 1957, Pomoc detom (6)	12,-
Libéria 1971, Svetový zjazd skautov v Japonsku BI	12,-
Libéria 1976, A. G. Bell - 100 r. telefónu (H)	12,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-
Mongolsko 1978, Rôzne hry mong. jazdcov, (7)	14,-
Niger 1999, Krokodýly I, BI (3)	19,-
Niger 1999, Krokodýly II, BI (3)	19,-
Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Ochr.prírody BI (3)	25,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Národ.parky BI (2)	22,-
Rusko 2000, LOH Sydney 2000 (3)	12,-
Sahara O.C.C. 1996, MS vo futbale Franc. '98, 6+H	29,-
Saharai 1999, Mačka peruská, 1	8,-
Tadžikistan, Praveká fauna (8)	18,-
Tanzánia 1999, Kone I, BI (3)	19,-

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Tanzánia 1999, Kone II, BI (3)	19,-
Tanzánia 1999, Medvede, BI (9)	35,-
Togo 1999, Ďalšie druhy orchideí (6+H)	25,-
Vietnam 1988, Vtáky (8)	24,-
Vietnam 1988, Flóra (8)	24,-
Vietnam 1988, Vodné vtáky (6)	12,-
Vietnam 1998, Ryby (8)	22,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
- „ - 30-listový	870,-
Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,	
s logom i bez loga Slovenskej pošty,	360,-
Havidky čierne, šírka 28, 31, 36, 38, 40, 43, 44,	
49, 50, 55, 59, 60, 70 a 90 mm - balíček	60,-
Havidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 185x135 mm - ks	19,-
stojaté, veľkosť 185x135 mm - ks	19,-
Havidky biele, šírka 32, 50, 60 mm - balíček	60,-
Havidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120 mm - ks	15,-
stojaté, veľkosť 120x175 mm - ks	15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	365,-
Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm - 1 list	30,-
20-okienkové 41x42 mm - 1 list	33,-
30-okienkové 31x35 mm - 1 list	35,-

Skúšobná UV - lampa SIGMA

Stolné prevedenie so zapojením na sieť 220 V	
- rozozná, ktoré známky sú tlačené na	
luminiscenčnom a ktoré na bežnom papieri,	
odhalí falošné bankovky	570,-
UV - lampa na batérie, ručná	520,-

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ - SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-

Pri kúpe všetkých 8 ks katalógov len za 360,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-	
Rákocziho 1703-1711	195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie	265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780	
(II.doplnené vydanie 2001)	235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),	
(1766-80)	250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a	
Leopolda II 1790-1792	240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily	
Ferdinanda V. (1835-1848)	135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916)	235,-
Novotný-Mouliš: Papierové platidlá ČSR, ČR	
a SR 1918-2004, farebný, vydanie 2004	330,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Eurobal) - 10 ks	15,-
-----------------------------------	------

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček	á 64,-
---	--------

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy:

**I.časť : základné známky a hářčeky,
II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hářčekov**

**Pri objednávaní prosíme vždy uviesť
požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a
formát (Pofis alebo A 4) !**

**V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať
obidve časti súboru (I.+ II.) pretože II. časť listy
z prvej časti neobsahuje !**

**Listy ponúkame vo vyhotovení
bez zasklenia (BZ) a zasklenej (Z).**

Formáty listov: Pofis a A 4.

Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-

Formáty albumových listov ČR:

Ročník 1999 **len formát Pofis**, ročníky 2000 - 2004
formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

**Ponúkame albumové listy
formátu Pofis aj formátu A 4:**

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorcovou podtlačou (len formát Pofis) á 4,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1992	24,-	85,-	46,-	175,-
Ročník 1991	24,-	85,-	80,-	255,-
Ročník 1990	34,-	125,-	58,-	205,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1989	45,-	150,-	45,-	175,-
Ročník 1988	65,-	235,-	90,-	310,-
Ročník 1987	45,-	155,-	120,-	395,-
Ročník 1986	45,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1985	56,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1984	50,-	190,-	95,-	325,-
Ročník 1983	50,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	295,-
Ročník 1981	55,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1980	55,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1979	45,-	155,-	95,-	325,-
Ročník 1978	60,-	235,-	75,-	235,-
Ročník 1977	55,-	210,-	195,-	650,-

Pinzety a lupy

- Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla), kus 85,-
- Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 155,-
- Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm 260,-
- Lupa Ø 20 mm v kovovom púzdre, 10x 395,-
- Lupa s osvetlením a desiatinným delením, možnosť zaostrenia 680,-

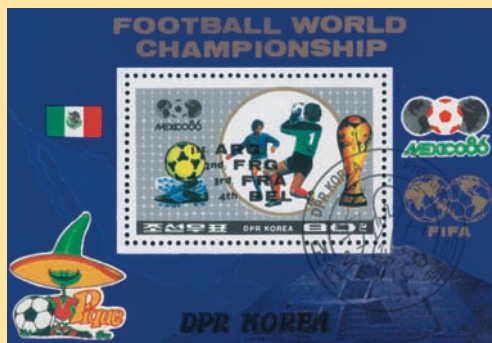
Katalóg použité

- Michel Karibské ostrovy 2000, zachovalý 1250,-
- Philex Západná Európa 1985, celofarebný 480,-
- Trojan Privátni prítisky na československých a českých celinách 1945-1996, zachovalý 350,-
- KLIM, Schödelbauer: špecializovaný katalóg ČSR, 1918-39 860,-

Katalóg staršie, nepoužívané

- MICHEL č. 1: Severná a stredná Amerika 1995 1 150,-
- MICHEL č. 2: Karibská oblasť 1995 1 100,-
- MICHEL č. 3: Južná Amerika 1996 1 150,-
- MICHEL: Nemecko 2003/2004, celofarebný 740,-
- MICHEL: Nemecko špeciál 2000 650,-
- MICHEL: Nemecko Junior 2004 420,-
- Novotný-Mouliš: Papierové platidlá ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný 290,-

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky
námetových emisií
(str.42-43) ©

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií
★★ (str.41)

